

Handläggare
Christina Jedestav
Telefon: 08-508 23 076Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd
2017-05-18

Tertialrapport 1 2017

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 1 för 2017 med helårsprognos och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden godkänner en ökad omslutning med 64,3 mnkr.
3. Nämnden begär budgetjustering med 6,4 mnkr för inventarier och maskiner.
4. Nämnden begär budgetjustering med 1,3 mnkr för reinvesteringar i parkmark.
5. Nämnden begär budgetjustering med 1,3 mnkr för Aspuddsparken.
6. Nämnden ansöker om sammantaget 1,0 mnkr för kompetensutvecklingssatsningar enligt bilaga 3.
7. Nämnden beslutar i enlighet med kommunstyrelsens uppmaning att ändra årsmålen för två indikatorer under målet 1.1, för två indikatorer under målet 1.7 samt för en indikator under mål 4.6.
8. Nämnden beslutar om årsmål för en indikator under målet 4.8.
9. Beslutet förklaras omedelbart justerad.

Anders Carstorp
stadsdelsdirektörLars Wennberg
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att tjugotre av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena kommer att uppnås helt under året och att tre mål uppnås delvis. Merparten av indikatorerna kommer att uppnås liksom nämndens mål. Prognosen visar ett underskott på 1,1 mnkr före resultatdispositioner. Underskott finns inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Efter resultatdispositioner redovisas ingen avvikelse mot budget.

**Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd**
Administrativa avdelningenTelefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Växel 08-508 22 000
Fax 08-508 22 099
hagersten.liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom samtliga avdelningar och samordnats av ekonomienheten. Ärendet behandlas i förvaltningsgrupp den 9 maj 2017.

Bakgrund

Nämnderna ska i uppföljningen redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen. Vid befarade avvikelser ska nämnden besluta om åtgärder för att eliminera dessa. Uppföljningen ska fokusera på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål med tillhörande analyser av utfallet.

Bilagor

1. Blanketter till SLK Tertial 1 2017
2. Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism
3. Ansökan för kompetensutvecklingssatsningar
4. Kompletterande uppföljning Tertial 1 2017

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	7
1. Ett Stockholm som håller samman	7
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	7
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	11
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	14
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	17
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	18
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	19
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	20
2. Ett klimatsmart Stockholm	28
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	28
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	29
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	29
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	30
2.5 Stockholms miljö är giftfri	30
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	32
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	32
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	33
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	33
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	33
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	36
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	36
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	37
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	37
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	39
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	42
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	44
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	46
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	47

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	50
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	52
Uppföljning av ekonomi.....	54
Uppföljning av driftbudget.....	54
Resultatenheter	58
Investeringar.....	59
Försäljningar av anläggningstillgångar	60
Betydande projekt som inte är investeringar	60
Omslutningsförändringar.....	60
Budgetjusteringar	60
Medel för lokaländamål.....	60
Analys av balansräkning	61
Synpunkter och klagomål	61

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål och målen för verksamheterna kan uppfyllas.

Förvaltningen bedömer att tjugotre av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena kommer att uppnås helt under året och att tre mål uppnås delvis. Merparten av indikatorerna kommer att uppnås liksom nämndens mål.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om ett Stockholm som håller samman.

Förskolan är grunden för barnens goda uppväxtvillkor och jämlika livschanser. Alla barn inom stadsdelsområdet har erbjudits plats inom garantitiden under de första fyra månaderna och 96,8 procent av barnen går i förskola.

Andelen förskollärare av totalt antal anställda sjunker, vilket är bekymmersamt. Orsaken är att det råder konkurrens om förskollärare och det är en utmaning för förskolorna att nå målet. Stadsdelsförvaltningen samarbetar med Stockholms universitet genom en så kallad övningsförskola. Syftet med övningsförskolan är att bidra till att utveckla arbetet på förskolan, öka möjligheten att rekrytera förskollärare och att också utveckla samarbetet med Stockholms universitet. En omfattande satsning har genomförts för att utbilda handledare som kan ta emot studenter på praktik.

Socialtjänsten har som mål att skapa jämlika livsvillkor för alla stadsdelsområdets invånare. Arbetet är inriktat på att vara förebyggande och på att erbjuda sociala insatser i ett tidigt skede, i första hand erbjuds insatser som sker i hemmiljö och genom den egna öppenvården. I utredningar som rör barn och unga som riskera att fara illa används Signs of Safety som är ett samarbetsstyrt och styrkebaserat arbetssätt samt nätverksmöten för att lyfta fram resurser inom familjens nätverk. En intern genomlysning av barn och ungdomsenheten har genomförts och den kommer att ligga till grund för enhetens fortsatta utveckling.

Barn och unga erbjuds en varierad och stimulerande fritid som motsvarar de önskemål och behov som finns hos stadsdelsområdets unga. Som ett led i att utveckla fritidsverksamheten och säkerställa att utbudet motsvarar ungas behov och önskemål har en översyn av fritidsverksamheterna gjorts i dialog med unga. Inom ramen för detta kommer stadsdelsnämndens öppna fritidsverksamhet utvecklas tydligare med kopplingar mellan ungdoms- och preventionsarbetet, tydligare målstyrning och användning av kunskapsbaserade metoder. Det beskrivs mer utförligt i anmälningssärendet Ung fritid som togs upp på stadsdelsnämndens sammanträde den 20 april.

Äldreomsorgens insatser och arbete bidrar till att skapa en trygg äldreomsorg med hög kvalitet. Äldres hälsa, välbefinnande, delaktighet, ett bra bemötande och kontinuitet står i fokus för alla verksamheters insatser och utvecklingsarbete. Under 2017 ska maten, måltiden och munhälsan särskilt lyftas fram i alla verksamheter. Två andra prioriterade utvecklingsområden är demensvården och den palliativa vården.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om ett klimatsmart Stockholm. Stadsdelsnämnden bidrar till stadens mål genom att miljöanpassa sina

verksamheter och arbetar kontinuerligt med miljöåtgärder i verksamheterna i syfte att minska energiförbrukningen och den negativa påverkan på miljön. Arbetet med att öka sortering av avfall pågår och förskolorna tar bort och fasar ut olämpligt material. Under året kommer förskolan Hamngården att öppna igen efter att ha byggts om inom konceptet för kemikaliesmart förskola, ett samarbete mellan stadsdelsnämnden, SISAB och miljöförvaltningen.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om ett ekonomiskt hållbart Stockholm.

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom ett aktivt deltagande i lokala företagargrupper och möten med Stockholm Business Region. Nämnden samarbetar med Stockholm Business Region med ambitionen att införa ett näringslivsråd tillsammans med det lokala näringslivet i stadsdelsområdet. Arbetet pågår med att utveckla och hitta former för hur näringslivsrådet skulle kunna se ut. Nämnden deltar även i arbetet med utvecklingen av Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar samt medverkar i styrelsearbetet för Liljeholmens företagsgrupper

Stadsdelsnämnden prognostiserar en ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt för att resurserna ska användas effektivt. För att bidra till att fler jobbar och försörjer sig själva arbetar förvaltningen med att personer som uppbär ekonomiskt bistånd ska ges ett individuellt anpassat stöd i syfte att komma vidare till självförsörjning.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att nämnden kommer att uppfylla inriktningsmålet om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Stadsdelsnämndens verksamheter bidrar till målet genom insatser för att stärka den lokala demokratin, genom att arbeta med jämställdhetsintegrering, normer och värderingar samt genom att stärka kunskaperna om mänskliga rättigheter och diskriminering för såväl personal som brukare. Nämndens förskolor arbetar kontinuerligt med likabehandlingsplaner med syfte att främja likabehandling, jämställdhet och förebygga kränkningar. Beställarenheten äldre arbetar kontinuerligt med att medvetandegöra medarbetarnas syn- och tankesätt kring HBTQ-frågor och har tagit fram en ny könsneutral intervjuguide.

Enheterna inom avdelningen för social omsorg har ett barnperspektiv i all myndighetsutövning som direkt eller indirekt berör barn. En medarbetare från enheten för ekonomiskt bistånd deltar i stadens arbetsgrupp och ett arbete med att utveckla metoder och rutiner kring barnkonsekvensanalyser pågår. Barn- och ungdomsenheten har fortsatt sitt arbete med Västernorrlandsmodellen. Modellen innebär att barn som varit aktuella på enheten intervjuas i syfte att ta tillvara på barnets erfarenheter och syn på sin tidigare kontakt med enheten. Barn- och ungdomsenheten har arbetat med resultatet av intervjuerna och erfarenheterna ligger till grund för enhetens vidare utvecklingsarbete vad gäller att förstärka barnperspektivet.

Förvaltningen ser en fortsatt utmaning i arbetet med att minska sjukfrånvaron. Cheferna arbetar aktivt med regelbunden uppföljning av sjukfrånvaron, samtal med medarbetare med upprepade korttidsfrånvaro och vid behov sker samarbete med företagshälsovården.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Vision 2040 Ett Stockholm för alla: "Stockholm är en stad som får alla att växa. Här har alla barn och vuxna framtidstro och möjligheter att förverkliga sina liv. Stockholm är en sammanhållen stad som sjuder av liv och rörelse i alla stadens delar. Den offentliga välfärden är en grund för livskvalitet och trygghet för stockholmarna under livets alla skeden."

Förvaltningen bedömer att sex av målen för verksamhetsområdet uppfylls. Ett mål *Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor* uppfylls delvis. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat tio nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett Stockholm som håller samman.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förskola

Anledningen till att nämndmålet bara antas kunna uppfyllas delvis är svårigheten med att rekrytera förskollärare och att hålla nere barngrupperna i ett växande stadsdelsområde. En hög andel av barnen som bor i Hägersten-Liljeholmen är inskrivna i förskolan, 96,8 % av barnen mellan 2-5 år. Alla sökande erbjuds förskoleplats inom garantitiden. De stora utmaningarna är att i ett växande stadsdelsområde bevara och utveckla kvalitén. Inom förskoleverksamheten är nyckelfaktorer som identifierats:

- Kunna rekrytera och behålla kompetent personal
- Skapa attraktiva och utmanande miljöer på förskolorna trots små ytor och höga kostnader
- Ha tillräcklig bemanning över hela dagen
- Tid för reflektion, kompetensutveckling är viktigt för att ge verksamhetsutveckling och goda förskolemiljöer
- Ge adekvat verksamhetsstöd för barn i behov av särskilt stöd

Personalen är den främsta resursen för en god kvalitet i förskolan. Förskollärare är ett bristyrke och andelen sjunker i takt med att verksamheten växer. Det är något lättare att rekrytera nya förskollärare till de förskolor där det finns andra förskollärare. För flera enheter medger dock inte ekonomin att ha samma höga ambitionsnivå vad gäller andelen förskollärare som Kommunfullmäktiges årsmål.

Kompetensutvecklingssatsningar görs bland annat med stöd av extramedel för att fortbilda medarbetarna. Att kunna locka nya kompetenta medarbetare är också viktigt för förskolans kvalitet. Samarbete med flera läroanstalter pågår för att erbjuda studenter praktik inom

förskolan med utbildade och kompetenta handledare.

Medvetenheten om läroplanens innehåll och vad barnen bör få ta del av och vara med om under sin förskoletid är hög bland förskolans ledning och merparten av personalen. Medarbetarnas kunnskap och skicklighet är avgörande faktorer för verksamhetens kvalitet. Samtal och reflektioner bidrar till att medarbetarna fokuserar på de väsentliga uppgifterna. Fortbildning ökar förståelsen för uppdraget och utförandet av arbetet. Nätverk är ett bra verktyg för både reflektion och fortbildning.

Socialtjänst

Andelen barn som lever i bidragstagande familjer är fortsatt lågt i stadsdelsområdet och har legat på 1,0 % sedan 2014. Genomsnittet i staden som helhet är 2,7 %.

Under april 2016 - mars 2017 fanns 173 barn i bidragstagande familjer.

Enheten för ekonomiskt bistånd har ett tydligt barnperspektiv i sina utredningar bland annat genom att genomföra barnkonsekvensanalyser i beslut som direkt och indirekt rör barn. Förvaltningens arbete med att förebygga vräkningar har ett särskilt fokus på barnfamiljer.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %			1 %	1 %	1 %	3,1 %	Tertial 1 2017
Analys Andelen barn som lever i bidragstagande familjer är fortsatt lågt i stadsdelsområdet. Genomsnittet i staden är 2,7 %.								
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %			100 %		100 %	tas fram av nämnd en	2017
Analys Samtliga förskoleenheter har ett systematiskt barnsäkerhetsarbete. Hur och när de genomför skyddsronder varierar men det sker enligt plan. Barnsäkerhetsronder, brandkontroller och utrymningsövningar genomförs . Det finns organisation för löpande felanmälan och för att upprätthålla säkerheten. Medarbetare utbildas kontinuerligt kring hur man ska förebygga och agera vid barnolycksfall.								
   Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	35,9 %	2 %	34 %	36,7 %	36 %	41 %	41 %	Tertial 1 2017
Analys Den genomsnittliga andelen förskollärare i stadsdelsområdet är 35,9 procent och det varierar mellan de olika förskoleområdena och förskolorna. Andelen förskollärare har sjunkit under en rad år. Sydvästra området och Östra området har ett snitt på 32,6 procent förskollärare. Inom Norra förskoleområdet är snittet 41,7 procent. Det råder stor brist på förskollärare inom hela Storstockholmsområdet. Samtidigt som förskolan bygger ut.								
   Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik				1 %		2 %	Öka	2017
Analys Kompetensen i genuspedagogik mäts genom andelen personal som har minst 7,5 högskolepoäng i genusvetenskap. Mätvärdet har nyligen fastställts och verksamheterna håller på att anpassa sig till de nya kraven. Inför hösten 16 startade Södertörns Högskola en kurs för att möta behovet av fortbildning. Några av stadsdelsområdets nyutbildade förskollärare har studerat ämnet under sin utbildning. Ett par medarbetare har angett att de har fil.kand inom genusvetenskap/genuspedagogik. En förskoleenhet uppger att den pedagogiska utvecklaren har fortbildat alla pedagoger i								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
normkritisk granskning samt bidragit till enhetens systematiska granskningsarbete inom normkritisk granskning. En del förskolepersonal har deltagit i seminarier i normkritik och genuspedagogik anordnade av Stockholms stad i samverkan med Stockholms universitet.								
  Andel nöjda föräldrar				86 %		87 %	87 %	2017
Analys Brukarundersökning genomförs på förskolor under våren. Inga aktuella resultat finns ännu. Enligt planeringen ska resultatet presenteras för förskolorna så att resultatet kan användas vid utvärderingar i slutet av terminen. Dialoger förs sedan med föräldrarna om förskolan resultat och förslag till utveckling.								
  Antal barn per grupp	16,5 barn/avd.			15,7 barn/avd.		16	16	Tertial 1 2017
Analys Förskoleplats ska erbjudas inom garantitid och ska också balanseras mot andra mål som exempelvis en budget i balans och lokalernas utformning.								
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,2 st			5,2 st		4,9	4,9	Tertial 1 2017
Analys Antalet barn varierar något över tid. Förskolorna har fler barn inskrivna i verksamheten under första halvåret. Från sommaren och till årsskiftet sjunker antalet barn i förskoleverksamheten.								
  Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten	96,8 %					90 %	90 %	2017
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,2		3,8	3,8	2017
  Svarefrekvens på förskoleundersökningen						80 %	80 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
Analys En stadsdelsövergripande arbetsgrupp är tillsatt att arbeta med frågan.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Barnen i förskolan får allsidig utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förskolorna följer varje barns utveckling och lärande. Nya utmaningar ges utifrån barnens kunskaper, erfarenheter och intressen i språk, matematik, naturvetenskap, teknik och skapande. Digitaliseringen ska komma alla barn till del.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna har avslutande samtal inför övergången till skola	2017-01-01	2017-08-31	
Analys Förskolorna följer stadens riktlinjer och erbjuder ett avslutande samtal.			
 Rapportera i ILS vid T1, T2 och VB indikatorer för andel förskollärare av totalt antal anställda, andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik, antal barn per grupp samt antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Ingen avvikelse är rapporterad.			
 Redovisa när barnsäkerhetsrond är utförd.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Arbetet med barnsäkerhetsronderna pågår på alla förskolor.			
 Självvärdering av arbetet genom "WKI" ska genomföras i arbetslagen under vårterminen. Resultat av självvärderingen skrivs in i ILS-webben vid T2 rapport.	2017-01-01	2017-08-31	
Analys Arbete pågår och resultat redovisas i T2.			

Nämndmål:

Barnfamiljer i stadsdelsområdet är självförsörjande

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen barn i stadsdelsområdet som lever i familjer med försörjningsstöd fortsätter att vara lågt. Indikatorvärdet vid senaste mätningen är 1 procent och årsmålet för 2017 är också satt till 1 procent.

Antalet barnfamiljer bland bidragshushållen minskar. I september 2016 hade 78 barnfamiljer ekonomiskt bistånd. Totalt fanns det 170 barn i dessa bidragshushåll.

Nämndmål:

Flickor och pojkar i förskolan utvecklar förståelse för vårt samhälles grundläggande demokratiska värden

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Likabehandlingsplanerna följs upp, utvärderas, hålls aktuella och revideras utifrån barngruppernas specifika behov. Förskolorna bidrar till likvärdighet samt breddar barnens lekmönster och intressen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna kartlägger barngruppernas behov	2017-01-12	2017-12-31	
Analys Vid större förändringar av barngruppen, såsom vid höstterminen när många barn slutar och nya tillkommer, görs en översyn av barngruppen för att planera en verksamhet som utmanar och möter behoven. Förskolorna ser över och utvecklar sina rutiner för detta.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att ge insatser av god kvalitet till de personer som har behov av stöd och insatser. Förebyggande arbete, tidiga insatser och insatser från den egna öppenvården prioriteras både när det gäller barn och unga och deras familjer och vuxna med missbruk.

I utredningar som rör barn och unga som riskerar att fara illa används Signs of Safety och nätverksmöten för att lyfta fram resurser inom familjens nätverk. En intern genomlysning av barn och ungdomsenheten har genomförts och den kommer att ligga till grund för enhetens fortsatta utveckling.

En grundläggande förutsättning för att skapa jämlika livschanser för alla är att personer som vistas i stadsdelsområdet har stadigvarande självständiga boenden. Då hemlöshet och tillfälliga boendeplaceringar utgör en fortsatt problematik i stadsdelsområdet arbetar förvaltningen med särskilt fokus på hemlöshetsfrågan.

Genom ett projekt hos Nationell Samverkan för Psykiatrisk Hälsa i samarbete med socialförvaltningen verkar nu en professionell kamratstödare, en Peer-support på träfflokalen ToRa som stöd och förebild.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats	84,9 %	82,7 %	88,9 %	92,9 %	84 %	84 %	84 %	Tertial 1 2017

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
(inom I o F, BoU och Vuxna, 0-19 år)								
Analys Andelen barn och ungdomar som inte återaktualiserats 12 månader efter avslutad insats har sedan verksamhetsberättelsen 2016 minskat från 92,9 % till 84,9 % under aktuell period.								
● Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				87,72 %		80 %	tas fram av nämnden	2017
● Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri						80 %	Fastställs av nämnden	2017
● Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	46,6 %	38,9 %	68,4 %	39,8 %	46 %	30 %	35 %	Tertial 1 2017
Analys Andelen insatser som avslutas enligt plan har ökat från 25,6 % år vid tertialrapport 1 2016 till 46,6 % under aktuell period 2017. Vuxnenheten arbetar mycket med den enskildes delaktighet i planerandet och utförandet av insatser. Detta bedöms påverka utfallet positivt.								
● Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes				71 %		80 %	80 %	2017
● Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol						62 %	tas fram av nämnden	2017
● Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika						89 %	tas fram av nämnden	2017
● Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak						86 %	tas fram av nämnden	2017
● Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden				19 %		25 %	25 %	2017
● Antal hemlösa				174 st		175 st	tas fram av nämnden	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och unga och deras familjer som är i behov av stöd ges individuellt anpassade insatser som ger ett långsiktigt resultat.

Missbruket minskar i stadsdelsområdet och fler vuxenutredningar avslutas enligt planering. Personer med missbruk erbjuds i första hand insatser i egen regi. Andelen personer som skrivs in i vuxenhetens öppenvård ökar.

Personer som har beviljats stödinsatser av socialtjänstens socialpsykiatri är nöjda med den insats som beviljats samt upplever att de kan påverka utformningen av insatsen.

Hemlösheten minskar i stadsdelsområdet. Antal barnfamiljer som saknar stadigvarande boenden minskar. Personer som är hemlösa ges stöd för att få ett stadigvarande boende. Boendetiderna i tillfälliga boenden är korta och genomströmningen i förvaltningens försöks- och träningslägenheter är god.

Beställarenheten äldre och vuxenheten inom avdelningen för social omsorg samverkar i stöd och insatser kring äldre personer som lever i hemlöshet.

Det ANDT-förebyggande arbetet stärks genom tydligare struktur och långsiktighet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Antalet familjehem i egen regi ska utökas.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Arbetet pågår enligt plan.			
 Avdelningen för social omsorg ska inventera enheternas arbete med hemlösa, skapa samsyn kring målgrupperna och förtydliga uppdragen till enheterna.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Arbetet pågår enligt plan.			
 En avdelningsöverskridande styrgrupp bildas för det ANDT-förebyggande arbetet.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Personer som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten ska få en individuell boendeplan.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Alla pågående ärenden har en arbetsplan där riktningen för ärendet framgår. För personer som har en boendeinsats ingår det att göra en boendeplanering inom ramen för arbetsplanen.			
 Preventionsprofilen implementeras i stadsdelsnämndens barn- och ungdomsverksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Samverkan mellan stadens preventionssamordnare och chefer för att nå ökad samsyn kring stadens preventionsarbete.	2017-01-01	2017-12-31	
 Vård- och placeringskostnader för ensamkommande flyktingbarn anpassas till de statliga ersättningsnivåerna.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Arbetet har genomförts med framgång och kostnaderna motsvarar nu den ersättning som Migrationsverket ger.			
 Årshjulet för extern kommunikation i preventivt syfte implementeras.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Trygghetsskapande arbete

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde har under flera år haft en hög andel invånare som upplever sin närmiljö som trygg, vilket sannolikt bottnar i nämndens arbete med att ständigt utveckla det trygghetsskapande arbetet. Detta arbete sker främst genom Lokala Brottsförebyggande rådet, utifrån handlingsplaner och samverkansöverenskommelser som tagits fram i samarbete med berörda aktörer. Nämnden samarbetar också med bland annat fastighetsägare och landstinget i samarbetsgruppen Tryggare, trivsammare centrum för att öka tryggheten i framförallt stadsdelscentrumen. Förvaltningen erbjuder närmiljövandringar i stadsdelsområdet vid behov och arbetar tillgänglighetsbegränsande, med tillsyn av att tobaks- och folkölshandlarna följer lagstiftningen, samt med utskick enligt årshjul med drogförebyggande tema till olika målgrupper.

Stadsdelsnämnden arbetar fortlöpande med trygghetsaspekten i den fysiska miljön genom underhåll av stadsdelsområdets parker och naturområden. Fokus ligger i första hand på renhållning, skymmande buskage, förbättrad belysning och tillgänglighet.

Den första delen av risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) har påbörjats. Denna görs i syfte att identifiera och minimera risker och sårbarheten i stadsdelsnämndens verksamheter. Del två och tre görs senare under året.

Skötsel, underhåll och renhållning

Stadsdelsförvaltningen arbetar regelbundet med städning och renhållning i stadsdelsområdet, främst genom kontroller och uppföljning av att det upphandlade entreprenörsavtalet för parkskötsel följs. Avstämningsmöten med entreprenören, stickprovskontroller och krav på återkoppling med fotografier genomförs löpande under året. Förvaltningen har påbörjat en uppföljning av parkavtalet i syfte att utvärdera i vilken grad avtalet hittills har följts, inför

ställningstagandet om parkavtalet ska förlängas eller inte. Väljer nämnden att inte förlänga avtalet måste en ny upphandling påbörjas under 2017.

Driftportalen, som redan idag används av trafikkontoret för ärendehantering inom gatudrift, kommer under 2017 att utvecklas till att även kunna användas inom parkskötsel. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd kommer då att ansluta till systemet. Förhoppningen är att införandet av driftportalen kommer att underlätta uppföljning och kontroll av parkentreprenaden.

Under våren pågår vårstädning, där stadsdelsområdets samtliga ytor rengörs efter snösmältningen. Vårstädningen ska vara genomförd senast den 15 maj. Under våren pågår även en städkampanj där ungdomar plockstädar all mark inom nämndens ansvarsområde. Under resten av året sker städning enligt avtal med skötselentreprenören och omfattar tömning av papperskorgar på parkmark samt plockstädning i utvalda områden. Tömningen av papperskorgar görs med olika frekvens i olika parker. Oftast töms papperskorgarna i stadsdelsområdets mest populära parker, som exempelvis Trekantsparken. Där sker tömning dagligen under högsäsong.

Varje år görs naturvårdsinsatser på fem procent av stadsdelsområdets naturmark. Bostadsnära naturmark prioriteras. Under 2017 har hittills naturmarksvård gjorts på följande adresser: Elsa Brändströms gata, Bokbindarvägen, Eriksbergsvägen, Elektravägen, Fredrika Bremers gata, Gösta Ekmans väg, Liljeholmsvägen, Nioörtsvägen, Personnebadet, delar av Trekanten, Träsnidarvägen, Klubbbacken och Snöbollsgränd. På grund av häckning har naturmarksvården nu avbrutits för våren och till hösten genomförs kvarvarande naturmarksvård vid Trekanten.

Klimatinvesteringsmedel

Stadsdelsnämnden har tilldelats klimatinvesteringsmedel för att byta ut vanliga papperskorgar mot så kallade Big Belly. Fördelen framför vanliga papperskorgar är att Big Belly är komprimerande, vilket innebär att de rymmer mer avfall och bidrar till att förhindra att råttor och fåglar kommer åt avfallet. Big Belly kommer att sättas ut runt Trekanten, i Vippan, Lugnet, Svandammsparken och vid stadsdelsområdets badplatser: Trekanten, Ormberget och Örnberget. De nya papperskorgarna kommer att placeras ut under maj månad.

Nämnden har även tilldelats klimatinvesteringsmedel för att byta ut delar av parkbelysningen till LED-belysning. Bytet har inte påbörjats men kommer att slutföras under året.

Invånarnas involvering

Invånarnas synpunkter och idéer fångas upp via dialoger och medborgarförslag. Under 2016 antogs ett medborgarförslag om att anlägga ett utegym för äldre. Arbetet pågår nu med att hitta en lämplig plats för gymmet. Pensionärsrådet har involverats i arbetet.

Ett annat sätt för nämnden att involvera invånare är arbetet med stadsodling, där invånarna erbjuds att teckna brukaravtal med stadsdelsnämnden. Särskilt uppmuntras enskilda invånare och föreningar att använda stadsodlingen som generationsöverskridande och integrerande åtgärd. I parklekarna Vippan och Lugnet pågår nu en satsning som innebär att äldre och yngre generationer möts genom odling. Scouterna i Västertorp driver, med stöd av nämnden, ett projekt som handlar om att integrera nyanlända invånare genom odling.

Parkupprustning

Planeringen av Svandammsparkens upprustning pågår enligt tidplan. Arbetet med projektering och upphandling pågår och byggstart beräknas till hösten 2017, när

plaskdammen är stängd för säsongen. Lastbilsparken rustas upp som grönkompensation för genomförda exploateringar i Fruängen. Arbetet håller på att färdigställas och beräknas vara klart före sommaren 2017. Även Fredsborgsparken har rustats upp och beräknas öppna i maj 2017. Årstabergsparkens etapp 1 färdigställs under våren 2017 och öppnar före sommaren.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)				100 %		100 %	100 %	2017
Analys Den första delen av risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) har påbörjats. Denna görs i syfte att identifiera och minimera risker och sårbarheten i stadsdelsnämndens verksamheter. Del två och tre görs senare under året.								
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				84 %		84 %	75 %	2017
Analys Förvaltningen bedömer att målet kommer att uppnås.								
  Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat						74 %	69 %	2017
Analys Förvaltningens ambition är att årsmålet ska uppnås.								
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				69 %		69 %	69 %	2017
Analys Förvaltningen bedömer att målet kommer att uppnås.								

Nämndmål:

Invånarna är trygga i stadsdelsområdet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den upplevda tryggheten bland stadsdelsområdets invånare ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjudna närmiljövandringar i stadsdelsområdet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Följa upp och uppdatera samverkansöverenskommelsens lägesbild och åtgärdsplaner.	2017-01-01	2017-12-31	
 Öka kvaliteten i arbetet med folköls- och tobakstillsyn.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Parker i stadsdelsområdet är trivsamma och uppmuntrar till liv och rörelse

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsområdets parker är rena och säkra genom de insatser som genomförs inom parkdrift och -underhåll.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Ta fram nya rutiner för uppföljning.	2017-01-01	2017-12-31	
	Vanliga papperskorgar byts ut till solcellsdrivna komprimerande papperskorgar med hjälp av klimatinvesteringsmedel.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden deltar i detaljplaneprocessen för att säkerställa effektiva och snabba remissförfaranden. Arbetet sker främst genom ett gott samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att i tidigt skede hitta lämpliga platser för nya grupp- och servicebostäder och förskolor. Stadsdelsnämnden strävar ständigt efter att initiera och utveckla nya former av samarbete och dialog med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Det sker bland annat genom nätverkande och att vara en aktiv och drivande part inom lokalutveckling och stadsmiljöfrågor.

LSS-bostäder

Stadsdelsnämndens målsättning är att inrätta nya grupp- eller servicebostäder i samband med nybyggnadsprojekt som bedöms lämpliga. Förvaltningen ser svårigheter med att den tidigare målsättningen med att inrätta en ny LSS-bostad varje år, med anledning av de höga kostnaderna. Nämnden har tackat nej till två grupp- och servicebostäder i blivande bostadsrättsföreningar på grund av höga kostnader och riktar in arbetet med blivande LSS-boenden mot hyresprojekt. Med anledning av detta kommer det varken att påbörjas eller färdigställas några LSS-bostäder under 2017.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall s VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				7		0	tas fram av nämnden	2017
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0		0	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en aktiv part i all stadsutveckling

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden kan tidigt uppmärksamma behovet av både förskoleplatser och bostäder med särskild service. Det leder till att personer med funktionsnedsättning får en lämplig bostad i stadsdelsområdet och antalet förskoleplatser motsvarar invånarnas behov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Förvaltningen bevakar kontinuerligt möjligheterna att skapa bostäder med särskild service både i befintliga lokaler samt nyproduktion.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Stadsdelsnämnden har en tät dialog med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden för att tillgodose behovet av nya förskolor.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet bland annat genom parklekarnas och fritidsgårdarnas öppna verksamhet för barn och unga inom stadsdelsområdet har ett varierat utbud av aktiviteter. Förvaltningens bedömning är att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, indikator samt underliggande nämndmål kommer att uppnås under året.

Förvaltningen har under 2016 bedrivit ett aktivt utvecklingsarbete vad gäller fritidsverksamheter. Syftet med utvecklingsarbetet har varit att undersöka hur en fritidsverksamhet kan utformas så att den tilltalar ungdomar som har olika intressen, bakgrund, behov och önskemål om sin fritid. Ett särskilt fokus har lagts på hur en fritidsverksamhet kan locka fler flickor, då de traditionella fritidsgårdarna främst besöks av pojkar, samt då statistik visar att flickor mår sämre psykiskt samt har en högre alkoholkonsumtion än pojkar har i stadsdelsområdet. De förändringar som görs i verksamheten syftar till att utveckla den öppna fritidsverksamheterna i syfte att verka preventivt samt möta ungdomars behov och önskemål om sin fritid. Det finns ett behov av att utveckla metoder för att stärka samverkan med civilsamhället och andra fackförvaltningar.

Förvaltningen planerar att göra en organisatorisk förändring som stöder det pågående utvecklingsarbete och arbetar utifrån ett förslag som innebär att ansvaret för fritidsverksamheterna övergår från avdelning social omsorg till avdelningen för samhällsplanering. Förändringen är planlagd i juli 2017 i samband med att Fruängens ungdomsgård och Hövdingagårdens ungdomsgård i Aspudden återgår i stadsdelsnämndens regi.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter				78,47 %		80 %	78 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Alla invånare i stadsdelsområdet, med prioritering av ungdomar, har fritids- och kulturaktiviteter utifrån behov och önskemål

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ungdomar upplever att de fritidsaktiviteter som förvaltningen erbjuder motsvarar deras behov och önskemål.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska anordna aktiviteter för barn och unga på skolloven. Aktiviteterna ska fokusera på att särskilt nå grupper som inte nås av ordinarie fritidsverksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Ungdomsverksamheterna genomför extra aktiviteter utanför gårdarna och fältverksamheten skapar egna aktiviteter under loven . Inför sommaren pågår planeringen			
 Förvaltningen ska utifrån identifierade behov och prioriteringar utveckla fritidsverksamheter/mötesplatser för ungdomar.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Ett omfattande utvecklingsarbete är påbörjat.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom att fördela arrangörsstöd och verksamhetsbidrag till lokala föreningar som arrangerar kulturevenemang i stadsdelsområdet. Riktlinjerna för arrangörsstöd och verksamhetsbidrag har reviderats under året bland annat i syfte att tydligare följa upp hur bidragen fördelas utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Fritidsgårdarna och parklekarna i stadsdelsområdet erbjuder möjligheter till eget skapande för barn och ungdomar.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter						73 %	73 %	2017

Nämndmål:

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur och skapande i enlighet med den plan som förskolan tar fram.

Analys

Förskoleenheterna utformar en plan för vad ett barn bör få erfarenhet av och pröva under sin förskoleperiod vad gäller kultur och skapande. Planen ger en färdriktning för förskolans arbete med att varje barn ska få möta och pröva olika former av kultur. Det finns svårigheter med att erbjuda professionella möten med kulturutövare för framförallt de minsta barnen. Bristen på lokaler och kulturaktiviteter i närområdet försvårar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Barn i förskolan som varit med om två professionella kulturmöten under året.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förskolan utformar en plan för vad ett barn bör få erfarenhet av och pröva under sin förskoleperiod vad gäller kultur och skapande.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att äldreomsorgens mål och det kvalitets- och utvecklingsarbete som pågår bidrar till att nå stadens mål om att alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet.

Ökad trygghet, nöjdhet och delaktighet

Äldres hälsa och välbefinnande står i fokus för äldreomsorgens insatser och verksamheter.

Under 2017 ska maten, måltiden och munhälsan särskilt lyftas fram i alla verksamheter. Två andra prioriterade utvecklingsområden är demensvården och den palliativa vården.

Målsättningen är att öka brukarnas trygghet, nöjdhet och delaktighet, bland annat genom satsningar på kompetensutveckling, samverkan och projekt för utveckling av nya arbetssätt.

Utveckling av hemtjänsten

Hemtjänsten arbetar med att öka kontinuiteten genom att bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt, vilket bidrar till att öka tryggheten.

Samverkan och teamarbetet med biståndshandläggare, landstingets akutsjukvård, vårdcentralerna och primärvårdsrehabiliteringen fortsätter att utvecklas för att säkerställa att den äldre får en trygg och sammanhållen vård och omsorg i hemmet. Prioriterade målgrupper för samverkan är svårt sjuka äldre och personer med demenssjukdom. Andra prioriterade målgrupper är äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk.

Äldreomsorgen deltar i projektet ”Tryggt mottagande i hemmet”, som ska säkra att den äldre får en trygg hemgång efter sin sjukhusvistelse. Brukarna och deras anhöriga har uttryckt att de känt sig trygga med denna insats.

Hemtjänstens demensgrupp fortsätter att utveckla sin kompetens och kommer att Silviahems-certifieras.

Nytt arbetssätt med ramtid införs inom hemtjänsten. Syftet är att öka brukarens inflytande i planeringen och utförandet av insatserna samt att ta tillvara omsorgspersonalens kompetens. Hemtjänsten samt biståndshandläggarna, som gör bedömningen och beställningen till hemtjänsten, får utbildning i det nya arbetssättet av äldreförvaltningen.

Maten och måltiden

Maten och måltiden har stor betydelse för brukarnas välbefinnande och nöjdhet med verksamheten och står därför i fokus för såväl hemtjänsten, boendena och dagverksamheten som beställarenheten äldre.

Äldreomsorgens dietist genomför utbildningsinsatser och handledning kring kost, nutrition och att skapa en trevlig måltidssituation. Dietisten har också regelbundna möten med verksamheternas kostombud som syftar till att öka kompetensen och höja kvaliteten kring maten och måltiden.

Nya regler för nutrition har tagits fram och förankrats med verksamheterna. Den äldres munhälsa och om det förekommer sväljsvårigheter undersöks också.

För de äldre som bor i ordinärt boende är det dietisten vid vårdcentralen som ger råd, stöd och individuella insatser. Förvaltningen och vårdcentralerna har diskuterat om samverkan kring detta.

Ett samverkansprojekt har startats med restaurangen på Fruängsgårdens servicehus, som också levererar kost till vård- och omsorgsboende i egen regi och till dagverksamheten samt matlådor som hämtas av hemtjänsten. Syftet är att öka kunskapen för varandras arbete kring hela mathanteringsprocessen och därigenom säkerställa processen och höja kvaliteten.

Dagverksamheten och boendena

För att öka nöjdheten inom dagverksamheten och på boendena handlar det om att skapa en meningsfull dag med olika aktiviteter och att ge ökade möjligheter till utevistelse samt erbjuda god mat och en trevlig måltid. Stimulansmedlen för ökad bemanning vid vård- och omsorgsboenden används särskilt för kvalitetshöjande insatser kring detta.

Dagverksamheten bidrar till att öka den äldres möjligheter att bo kvar hemma samt ger stöd och avlastning till anhöriga. Verksamheten anpassas utifrån de äldres och de anhörigas behov och önskemål. Fler eftermiddagstider där dagen avslutas med gemensam måltid kan komma att erbjudas, utifrån önskemål.

Utveckling av teamarbetet

Utveckling av teamarbetet, kontaktmannaskapet och genomförandeplanen fortgår vid äldreomsorgens verksamheter för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg, där den äldre är delaktig. Personalen arbetar utifrån ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner och leva ett självständigt liv.

Hälso- och sjukvård av god kvalitet

Äldreomsorgens hälso- och sjukvård ska vara av god kvalitet, trygg, säker och förebyggande.

Förebyggande insatser och åtgärder genom riskbedömningar genomförs, där de boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds individuella riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår samt munbedömning och inkontinensbedömning. Dessa registreras i patientjournalen och i det nationella kvalitetsregistret Senior Alert. Riskbedömningarna ligger till grund för teamets planering av den boendes individuella vård och omsorg.

Vid vård i livets slutskede ska särskilt fokus läggas på smärtskattning i syfte att minimera smärta. I patientjournalen upprättas en vårdplan för vård i livets slut. Arbetet registreras i svenska palliativregistret, som också är ett nationellt kvalitetsregister. Verksamheterna registrerar även i BPSD-registret (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens).

Enheternas arbete med riskbedömningar och registreringar i kvalitetsregistren är ett fortsatt prioriterat förbättringsarbete.

Inom äldreomsorgen pågår ett utvecklingsarbete inom e-hälsoområdet som bland annat omfattar dokumentation, kvalitetsregister, nationell patientöversikt (NPÖ) och digitala stödsystem.

Rättssäker och likställig biståndsbedömning

Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag för beslut.

Utredningar och behovsbedömningar baseras på den enskildes individuella behov, önskemål och resurser. Enheten har utformat en intervjuguide som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp. Under biståndsbedömningen sker en dialog med den enskilde och anhöriga samt samarbetspartners i förekommande fall.

Enhetens tidsbegränsade beslut hålls aktuella. Enheten har rutiner om ärendets gång som garanterar rättssäkerheten och delaktigheten för den enskilde.

För att säkerställa likställdheten i myndighetsutövningen föredras ansökningar om boende samt ärenden av mer principiellt intresse i gemensamma ärendegenomgångar. Enhetschef och biträdande enhetschef fattar beslut i ärenden om heldygnsomsorg och servicehus.

Skype används vid vårdplaneringar och har under början av 2017 kunnat genomföras med flera sjukhus. Beställarenheten äldre har beviljats fortsatta medel för utveckling av demenskompetens och multiprofessionellt arbetssätt. Samverkan ska bland annat utvecklas med minnesmottagningen på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge.

De större hemtjänstutförarna i stadsdelsområdet inbjuds till regelbundna dialogmöten.

Det uppsökande arbetet kommer att ha fokus på de äldres boendesituation, bland annat genom information till dem som kan behöva se över sitt boende och ge dem information om de möjligheter som finns att påverka sin boendesituation.

En informationsfolder har tagits fram som delas ut i samband med avslag på ansökningar om boenden. Beställarenheten äldre kommer att omarbete informationsfoldern så att den kan delas ut redan vid den allra första kontakten med en biståndshandläggare oavsett vilken insats den äldre ansöker om.

Mötesplatser, förebyggande och uppsökande verksamhet

Äldreomsorgen har ett välorganiserat och brett utbud av verksamheter som erbjuder aktiviteter, dagsutflykter, kultur och gemenskap, som vänder sig till alla äldre i stadsdelsområdet. Flera aktiviteter anordnas också av och i samverkan med pensionärsorganisationerna och förtroenderåden på servicehusen. Seniorhälsans aktiviteter på servicehusen och träfflokaler är välbesökta och uppskattade och bidrar till att de äldre mår bra.

Fler äldre som bor ensamma hemma ska ges möjlighet att delta i gemenskapen och i aktiviteterna. Nya former och kontaktvägar behöver därför utvecklas för att nå äldre som känner sig ensamma och isolerade. Informationsspridning och samverkan med vårdcentralerna, primärvårdsrehabiliteringen, pensionärsorganisationerna med flera, samt att inbjuda äldre till fokusgrupper för synpunkter, är några förslag.

Former för att på ett tidigt stadium nå de anhöriga och fånga upp deras behov är ett fortsatt viktigt utvecklingsområde. Utgångspunkten för arbetet är stadens program för stöd till anhöriga 2017-2020. Anhöriga erbjuds att delta i anhöriggrupper, hembesök och råd och stöd av anhörigkonsulent samt inbjuds till föreläsningar.

Kompetensutveckling

Inom äldreomsorgen genomförs satsningar på kompetensutveckling, exempelvis genom undersköterskeutbildningar i flera kompetenssteg, utbildning av anhörigombud, demensombud och palliativa ombud samt föreläsningar kring bemötande.

Det finns ett behov av att öka kunskaperna kring äldre med psykiska funktionshinder och missbruksproblem samt ett fortsatt behov av utbildningsinsatser i svenska språket.

Sjukgymnast och arbetsterapeut erbjuder utbildning i ergonomi med förflyttningsteknik och hjälpmedelshantering för personal inom all kommunalt driven äldreomsorg i stadsdelsområdet.

Äldreomsorgens olika ”ombud” får utbildning och handledning av dietisten, processledaren/dokumentationshandledaren och anhörigkonsulenterna.

Verksamheternas sjuksköterskor får utbildning av tandhygienist genom landstinget i munhälsobedömning enligt validerat instrument ROAG och relevanta åtgärder.

Biståndshandläggarna deltar i utbildningar via äldreförvaltningen. De utbildningar som genomförts hittills är inriktade på ramtid inom hemtjänsten samt individuppföljningar i hemtjänsten. Tre av biståndshandläggarna har utbildats till förändringsledare i arbetet med övergång till ramtidsbeställningar.

[illegible]

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen						84 %	84 %	2017
Analys Indikatorn är omformulerad jämfört med 2016, som då gällde hemtjänsten. För hemtjänsten var resultatet 86 %, vilket innebär att årsmålet uppfylldes. Det sammantagna resultatet för hemtjänsten och vård- och omsorgsboende, var 80 %. Staden totalt 79 %. Fortsatt kompetensutveckling, ökad kontinuitet, utveckling av kontaktmannaskapet och genomförandeplanerna samt införandet av en flexiblere hemtjänst med ramtid, kan bidra till att öka brukarnas delaktighet och inflytande. Förvaltningens bedömning är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård- och omsorgsboende						55 %	55 %	2017
Analys 2017 avser indikatorn andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra. De boendes nöjdhet med utevistelsen mäts genom Socialstyrelsens årliga brukarundersökning. 2016 var resultatet 47 %. Ett viktigt förbättringsområde är att öka de boendes möjligheter till utevistelse och nöjdhet med den. Förvaltningens bedömning är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen						84 %	83 %	2017
Analys Indikatorn består av resultat från Socialstyrelsens brukarundersökningar för vård- och omsorgsboende och hemtjänst samt stadens undersökning avseende dagverksamhet. För 2016 var det sammantagna resultatet 84 %. Staden totalt 82 %. Det är fortsatt viktigt att bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt. Kontaktmannen och teamet runt den enskilde skapar också trygghet. Äldreomsorgen deltar i projektet "Tryggt mottagande i hemmet", som ger den äldre en trygg hemgång efter sjukvistelse. Förvaltningens bedömning är att årsmålet kommer uppfyllas.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i äldreomsorgen						84 %	84 %	2017
Analys Indikatorn består av resultat från Socialstyrelsens brukarundersökningar för vård- och omsorgsboende och hemtjänst samt stadens undersökning avseende dagverksamhet. 2016 var det sammantagna resultatet 80 %. Staden totalt 79 %. Kvalitetshöjande insatser som ökar brukarnas nöjdhet handlar bland annat om hög personalkontinuitet, god mat och att måltiden är en trevlig stund på dagen. Möjlighet till utevistelse och gemenskap samt meningsfullhet med olika aktiviteter som upplevs som stimulerande. Bemötandet, att bli lyssnad på och att vara delaktig i planeringen av den egna vården och omsorgen har också betydelse för nöjdheten. Förvaltningens bedömning är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod						10	Max 10 personer	2017
Analys Hemtjänsten planerar sin bemanning så att den äldre får hjälp av samma personal, så långt som möjligt. Förvaltningens bedömning är att årsmålet kommer att uppfyllas.								

Nämndmål:

Äldre får insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva värdigt och självständigt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Äldre ska vara nöjda med äldreomsorgen och tycka att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Äldre ska inbjudas att delta i matgrupper.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys På Trekantens servicehus har Seniorhälsan två matlagningsgrupper. På Fruängsgårdens servicehus är det en grupp med boende som äter tillsammans i restaurangen.			
 Äldre ska inbjudas till fokusgrupper för synpunkter och delaktighet kring olika utvecklingsområden inom äldreomsorgen.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldre har inbjudits till fokusgrupp om frågor kring äldreomsorgens information. Syftet är utveckla det förebyggande arbetet, om vilken information de äldre önskar och när och hur de äldre nås. Ett konkret önskemål är att förvaltningen skickar ut en magnet med ett telefonnummer att sätta på kylskåpet, som de äldre kan ringa när de behöver information. Äldreomsorgen kommer att arbeta vidare med hur informationen och det förebyggande arbetet ska utvecklas. Att inhämta de äldres och anhörigas synpunkter kring maten och måltiden samt utevistelsen, är också viktigt.			
 Äldreomsorgens "ombud" i verksamheterna ska erbjudas kompetensutveckling.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Utbildning av palliativa ombud pågår via Palliativt Kunskapscenter.			
 Äldreomsorgens medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling inom områdena kost och nutrition av dietist.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreomsorgens dietist genomför utbildningsinsatser och inbjuder kostombuden till regelbundna möten.			
 Äldreomsorgens medarbetare ska genomföra webbutbildningarna om demens.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Merparten av äldreomsorgens medarbetare har genomfört webbutbildningen demens ABC. Flera medarbetare har också genomfört eller är på gång med fortsättningen demens ABC+.			

Nämndmål:

Äldre som bor på särskilda boendeformer får en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

De äldre som bor på vård- och omsorgsboende och servicehus samt de som bor i socialpsykiatrisk gruppboende ska få en trygg och säker hälso- och sjukvård. Att årsmålen för riskbedömningarna uppfylls.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel boende som erbjuds munbedömning, enligt ROAG.				68,04 %		90 %		2017
Analys Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds en munhälsobedömning, en förebyggande riskbedömning, enligt metoden/instrumentet ROAG (Revised Oral Assessment Guide) och som registreras i Senior Alert. Enheternas arbete med detta är prioriterat. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
Andel boende som erbjuds riskbedömning för fall.				83		90 %		2017
Analys Boende vid vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds riskbedömning för fall. Fallriskbedömning görs enligt metoden/instrumentet Norton Fall Risk Index och registreras i SeniorAlert. Arbetet är prioriterat och bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
Andel boende som erbjuds riskbedömning för trycksår.				83		90 %		2017
Analys För bedömning av den boendes risk för att utveckla trycksår används metoden/instrumentet Modifierad Norton skala samt registreras i SeniorAlert. Arbetet är prioriterat och bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
Andel boende som erbjuds riskbedömning för undernäring.				80		90 %		2017
Analys För att förebygga undernäring erbjuds den boende en riskbedömning som görs enligt metoden/instrumentet MNA, Mini Nutritional Assessment samt registreras i SeniorAlert. Arbetet är prioriterat och bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Särskild uppföljning av trycksår ska genomföras och rapporteras månadsvis till MAS.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Rapport lämnas månadsvis till medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS.			
Verksamheternas sjuksköterskor ska erbjudas sårvårdsutbildning.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Hittills är det två sjuksköterskor som gått utbildning i sårvård.			
Verksamhetschef ska säkerställa att en vårdplan upprättas för vård i livets slut vid väntat dödsfall.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Utvecklingsarbete kring vård i livets slutskede och upprättande av vårdplan fortgår. MAS och äldreomsorgens processledare följer kontinuerligt upp journalerna för samtliga avlidna.			
Verksamhetschef ska säkerställa att registrering genomförs i BPSD-registret.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Processledaren stödjer verksamheternas arbete med BPSD-registret.			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Vision 2040 Ett Stockholm för alla: "Naturens stillhet nära storstadens intensitet utmärker Stockholm. Smarta lösningar gör det enkelt för alla stockholmare att leva miljövänligt. Utan att äventyra förutsättningarna för framtida generationer växer staden med människan som utgångspunkt och med respekt för naturens gränser."

Förvaltningen bedömer att samtliga tillhörande nämndmål och mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat sex nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett klimatsmart Stockholm.

Arbetet med att utveckla och uppdatera nämndens miljöhandlingsplan pågår, och att den kommer att biläggas tertialrapport 2.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden arbetar kontinuerligt med miljöåtgärder i verksamheterna i syfte att minska energiförbrukningen och den negativa påverkan på miljön. Nämnden tilldelades klimatinvesteringsmedel 2016 för utbyte av äldre torkskåp och vitvaror inom förskolan mot mer energisnåla och miljövänliga alternativ. Arbetet fortsätter under 2017 med de klimatinvesteringsmedel som tilldelats i år.

Nämnden kommer även använda klimatinvesteringsmedel till att byta ut befintlig inomhusbelysning till LED-paneler på omkring 15 förskolor och i stadsdelsområdets parker.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Köpt energi (GWh)				3,5 GWh		2,05 GWh	1835 GWh	2017

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter bedrivs med en tydlig miljömedvetenhet och är energieffektiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden kommer närmare målet i miljöprogrammet om att minska energianvändningen i den egna verksamheten med minst tio procent till år 2020.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Regelbundet byta ut äldre vitvaror och belysning mot mer energieffektiva alternativ.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom att följa förvaltningens resepolicy vilket innebär att miljöanpassade transportmedel, såsom att resa kollektivt med tåg eller buss, ska användas i första hand. Det finns totalt 18 bilar inom förvaltningen, tre av dessa är elbilar och 13 är miljöbilar.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter använder i första hand miljöanpassade transporter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ersätta befintliga bilar då avtalet löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2017-01-01	2017-12-31	
 Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns att tillgå på tankstationerna.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämndens ambition är att fortlöpande utveckla kunskapen och medvetenhet om ekosystemtjänster och dagvattenhantering. Målsättningen är att ett utbrett miljötänk ska genomsyra planeringen när stadsdelsförvaltningen arbetar med drift- och skötselfrågor, samt när nämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och trafiknämnden ser över den fysiska miljön vid utveckling och upprustning av stadsdelsområdets parker och grönområden. Hittills under året har nämndens parkingenjörer

deltagit på två föreläsningar om ekosystemtjänster och en om dagvattenhantering i urban miljö.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens parker har höga rekreativvärden och en rik biologisk mångfald

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Miljöprogrammets mål om att ekosystemtjänster ska främjas i stadsutveckling för att bidra till en god livsmiljö uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Öka parkingenjörernas kunskap om ekosystemtjänster och dagvattenhantering.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden arbetar med att sätta in kärl för matåtervinning i alla nämndens lokaler.

Alla nya förskolor byggs med möjlighet till matåtervinning. En översyn har gjorts för att kartlägga vilka befintliga förskolor som enkelt kan förses med kärl för matåtervinning och vilka som behöver någon form av ombyggnadsåtgärd. Arbetet görs i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall och bedömningen är att målet kommer att uppnås under året.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter minskar sin resursförbrukning och mängden avfall

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns kärl för matåtervinning i samtliga av stadsdelsnämndens lokaler.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Sätta in kärl för matåtervinning i de av nämndens lokaler där det inte redan finns.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till stadens mål bland annat genom att inom nämndens förskolor genomföra åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola, ha en relativt hög andel ekologiska livsmedel i nämndens verksamheter som hanterar livsmedel, samt att arbeta för ökad medvetenhet och kunskap om Byggvarubedömningen.

Stadsdelsnämnden beställer i huvudsak större entreprenader av stadens egna bolag, vilket gör att kravet på Byggvarubedömningen uppfylls. I de projekt där stadsdelsnämnden hyr förskolelokaler i bottenvåningen på bostadshus finns i byggskedet ett nära samarbete med ansvarigt byggbolag. I det samarbetet är nämnden tydlig med vilka miljökrav som ställs på ytskikt och fast inredning i förskolorna.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola				100 %		100 %	95%	2017
Analys Kemikaliecentrum har tagit fram en vägledning om var farliga ämnen kan förekomma och vilka åtgärder som ska genomföras. Åtgärderna ligger på olika nivåer. När åtgärderna på nivå 1 har genomförts har man kommit en bra bit på väg mot en kemikaliesmart förskola. Alla förskolechefer har erbjudits utbildning av Kemikaliecentrum om kemikalismart förskola. Förskolorna har utbildat sina medarbetare och sorterat ut olämpligt material. Samtliga förskolor bedöms uppnå nivå 1 och arbetar med nivå 2 och 3.								
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				100 %			75%	2017
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				42,05		44 %	40%	2017
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås.								

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter är kemikaliesmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Vid beställning, upphandling och byggande av förskolor använder stadsdelsnämnden aktuell forskning för att bygga så kemikaliesmarta förskolor som möjligt.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens förskolor har låg andel kemikalier i ytskikt och fast inredning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ställa krav på byggbolag att använda miljövänliga alternativ vid nyproduktion av förskolor.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden säkerställer att förvaltningens lokaler har en god luftkvalitet genom att samla in protokoll för obligatorisk ventilationskontroll (OVK-protokoll) från fastighetsägare. OVK-protokollen rapporteras in till miljöförvaltningen årligen och eventuella felaktigheter åtgärdas.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i stadsdelsnämndens verksamheter är sund

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

OVK-protokollen rapporteras in till miljöförvaltningen årligen. Eventuella felaktigheter åtgärdas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Uppföljning av luftkvalitet.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Vision 2040 Ett Stockholm för alla: Stockholm är nytänkandets centrum i världen. Det gynnsamma innovationsklimatet får företag och människor att blomstra. Näringslivets mångfald och det livslånga lärandet ger alla stockholmare frihet att följa och förverkliga sina drömmar. Stockholm är en central nod i ett globalt nätverk av framgångsrika städer. En stad i världen, men också en världens stad som attraherar internationella entreprenörer, studenter och besökare."

Förvaltningen bedömer att samtliga tillhörande nämndmål och mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat

fyra nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett ekonomiskt hållbart Stockholm.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att samverka med högskolor och universitet i regionen inom områdena förskola, socialtjänst, äldreomsorg och administration i syfte att stärka kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning. I första hand riktar sig detta mål till utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden och nämnden formulerar därför inga egna nämndmål.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden samarbetar med Stockholm Business Region med ambitionen att införa ett näringslivsråd tillsammans med det lokala näringslivet i stadsdelsområdet. Arbetet pågår med att utveckla och hitta former för hur näringslivsrådet skulle kunna se ut. Nämnden deltar även i arbetet med utvecklingen av Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar samt medverkar i styrelsearbetet för Liljeholmens företagsgrupper.

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden har god samverkan med det lokala näringslivet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att stadsdelsförvaltningen har etablerade kontakter med det lokala näringslivet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att ge individuellt stöd och insatser till de personer som saknar egen försörjning och som ansöker om ekonomiskt bistånd. Stödet syftar till att den enskilde ska bli självförsörjande och är anpassat efter den enskildes försörjningshinder. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsmålet och underliggande nämndmål kommer att uppnås under året.

Andelen personer av stadsdelsområdets befolkning som uppstår ekonomiskt bistånd fortsätter att minska. Även antalet hushåll sjunker successivt. I februari 2017 uppstår 455 hushåll ekonomiskt bistånd jämfört med 504 hushåll i februari 2016. Andelen vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har minskat något sedan föregående tertiäl, dock är andelen med långvarigt bidragstagare fortsatt något högre än motsvarande period föregående år. Det är en större andel män som har ett långvarigt bidragstagande än kvinnor i stadsdelsområdet. Män med långvarigt bidragstagande har dock minskat något sedan föregående tertiäl medan kvinnor med långvarigt bidragstagande är på fortsatt samma nivå. Av de personer som uppstår ekonomiskt bistånd är den största gruppen arbetslösa med eller utan ersättning från a-kassa eller Försäkringskassa. Personer som är arbetssökande hänvisas till stadens Jobbtorg för att erbjudas stöd i arbetssökandet samt eventuella insatser för att öka anställningsbarheten.

I syfte att öka anställningsbarheten hos långvariga bidragstagare erbjuds olika typer av arbetsmarknadsåtgärder såsom Stockholmsjobb (kommunal visstidsanställning) och offentligt skyddad anställning (OSA). Ansvar och handläggningen av arbetsmarknadsåtgärder på stadsdelsförvaltningen har samlats till en och samma enhet i syfte att effektivisera utnyttjandet av resurserna och öka möjligheterna för verksamhetsutveckling för att bättre kunna möta upp behoven hos de långvariga bidragstagarna.

Den näst största gruppen bidragstagare i stadsdelsområdet är personer som är sjukskrivna med eller utan ersättning från Försäkringskassan. Förvaltningens samarbete med konsultläkare fortsätter i syfte att öka möjligheterna till självförsörjning för personer med sjukskrivning. Konsultläkaren har psykiatrisk kompetens och har i uppdrag att träffa socialsekreterare och vid behov även sökande inför en eventuell ansökan om sjukersättning hos Försäkringskassan.

Den tredje största gruppen bidragstagare har socialmedicinska skäl, vilket inte sällan innebär en missbruksproblematik. Enheten för ekonomiskt bistånd samarbetar med förvaltningens vuxenenheter som erbjuder stöd och behandling till personer med missbruk. Målet med rehabiliteringen är att personen ska bli fri sitt missbruk och på sikt kunna stå till arbetsmarknadens förfogande.

	Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
	 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,76 %	0,93 %	0,48 %	0,78 %	0,8 %	0,81 %	1,7 %	Tertial 1 2017
Analys Andelen personer i stadsdelsområdet med ekonomiskt bistånd fortsätter att minska successivt och är nu nere på 0,76 %. Motsvarande period föregående år uppbär 0,82 % av befolkningen ekonomiskt bistånd. Andelen män som uppbär ekonomiskt bistånd är högre än andelen kvinnor. Även antalet hushåll fortsätter att minska. I februari 2017 uppbär 455 hushåll ekonomiskt bistånd jämfört med 504 hushåll februari 2016.									
	 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,56 %	0,64 %	0,48 %	0,57 %	0,5 %	0,56 %	1,1 %	Tertial 1 2017
Analys Definitionen av långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd är ett biståndstagande på tio till tolv månader under den senaste tolv månadersperioden. Andelen vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har minskat sedan föregående tertial, dock är andelen fortsatt något högre än motsvarande period föregående år. Andelen män med långvarigt bidragstagande i stadsdelsområdet har minskat något medan andelen kvinnor är fortsatt på samma nivå. Det är en större andel män som har ett långvarigt bidragstagande än kvinnor i stadsdelsområdet. I stadens genomsnitt är relationen mellan könen det omvända.									

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	4 st	4 st	0 st	16 st	22 st	22 st	850 st	Tertial 1 2017
Analys Under perioden har fyra män fått Stockholmsjobb.								
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	5 st	3 st	2 st	20 st	20 st	20 st	500 st	Tertial 1 2017
Analys Utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. För att kunna nå årsmålet behöver förvaltningen behöver höja ambitionsnivån vad gäller att ta fram praktiktillfällen.								
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb				270		300 st	8 500 st	2017
Analys Hittills har förvaltningen 292 platser för sommarjobb. Målet bedöms uppfyllas under året. Utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	24			45	40	15 st	900 st	Tertial 1 2017
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi				267 st		300 st	8 500 st	2017
Analys Målet bedöms uppfyllas under året. 943 ungdomar i stadsdelsområdet har ansökt om sommarjobb. Utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen invånare i stadsdelsområdet som uppbär ekonomiskt bistånd ska minska. Vid mätningen för tertial 2, år 2016, låg indikatorn på 0,82 procent.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avdelningen för social omsorg ska använda de arenor för samverkan som erbjuds inom ramen för FINSAM och aktivt medverka för att ta fram projektidéer inom FINSAM.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen prioriterar ungdomar som har funktionsnedsättning till feriearbete.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Analys

Arbetet med att personal ska ha adekvat utbildning och möjlighet att kompetensutvecklas i arbetet pågår ständigt. Nämnden har utöver tidigare planerad kompetensutveckling ansökt om medel från Kompetensutvecklingsnämningen och planering för de beviljade satsningarna pågår.

Nämndmål:

Medarbetarna erbjuds möjlighet till kompetensutveckling

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

All tillsvidareanställd personal har adekvat utbildning för sin befattning och har möjlighet att kompetensutvecklas.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås. Nämnden prognostiserar en ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter ryms inom fastställd budget.

Prognosen bygger på ett periodiserat utfall till och med april 2017, prognos för kostnader och intäkter för resten av året samt prognos för årets budgetjusteringar och prestationsförändringar.

Prognosen visar ett underskott på 1,1 mnkr före resultatdispositioner. Efter resultatdispositioner redovisas ingen avvikelse mot budget.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet	100 %			99,93 %		100 %	100 %	Tertial 1 2017

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
efter resultatöverföringar								
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,1 %			99,6 %		100 %	100 %	Tertial 1 2017
  Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2017

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Öka chefernas kunskap om månadsuppföljningar och prognossäkerhet.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Vision 2040 Ett Stockholm för alla: "Ingenstans är demokratin mer vital än i Stockholm. Stockholmare är delaktiga i stadens utveckling och känner samhörighet med sin stad. Deras engagemang tas tillvara och ger riktning åt framtiden. Stockholm är ett föredöme i skyddet av de mänskliga rättigheterna. Lika rättigheter och stora möjligheter kommer alla till del i en stad tillgänglig för alla."

Förvaltningen bedömer att av åtta mål så uppfylls sex. Målen *Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor* och *Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning* uppfylls delvis. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har formulerat tio nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om ett demokratiskt hållbart Stockholm.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom att fortsätta sitt arbete av jämställdhetsintegrering av nämndens verksamheter. Arbetet sker i ordinarie verksamhet där möjlighet till stöd och kompetensutveckling erbjuds i enlighet med nämndens handlingsplan för

jämställdhetsintegrering. För att ge stöd till verksamheternas arbete med jämställdhetsintegrering har flertalet jämställdhetsnätverk hållits för medarbetare inom nämndens olika verksamheter. Arbete med att etablera rutiner för jämställdhetsanalyser pågår.

En viktig del i arbetet har varit kompetensutveckling för att öka kunskaperna om jämställdhetsintegrering bland chefer och medarbetare. Kompetensutveckling sker inom verksamheterna och under året planeras även ett antal storföreläsningar för medarbetare och chefer för att öka kunskaperna om jämställdhetsintegrering. Representanter från stadsdelsnämnden deltog i den nationella jämställdhetskonferensen i Örebro för att stärka kunskaperna inom området.

Jämställdhetsfrågan beaktas som en viktig del i verksamheternas ordinarie kvalitetsarbetet. Inom förskolorna arbetar man aktivt med frågan bland annat genom att bidra till likvärdighet samt breddar barnens lekmönster och intressen. Riktlinjerna för verksamhetsbidrag och arrangörsstöd har setts över utifrån ett jämställdhetsperspektiv och nämnden följer nu upp antalet manliga och kvinnliga medlemmar/deltagare. Verksamheterna arbetar med könsuppdelad statistik i de fall sådan finns tillgänglig och arbetar med analyser av statistiken.

Enheterna inom verksamhetsområdet social omsorg arbetar med målet genom att på olika sätt undersöka och mäta hur resurser i form av insatser, stödttid med etc. är fördelade mellan könen. Medarbetare får utbildning i normkritiskt förhållningssätt och deltar i stadsdelsförvaltningens jämställdhetsnätverk. På vissa håll anpassas lokalerna så att verksamheten kan ta emot fler kvinnor. Beställarenheten funktionsnedsättning har påbörjat ett arbete för att ta fram checklistor för jämställda beslut och genomfört en aktgranskning utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Beställarenheten äldre har arbetat in ett jämställdhetsperspektiv i sin intervjuguide.

Under året utökas parkingenjörernas kunskaper och medvetenhet kring normkritisk, tillgänglig och jämställd parkplanering. Målsättningen är att dessa faktorer ska genomsyra det dagliga skötsel- och renhållningsarbetet och vid utveckling samt upprustning av stadsdelsområdets parker.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Parkerna i stadsdelsområdet är jämställda

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nya parker i stadsdelsområdet planeras med ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kunskapen om jämställd parkplanering förbättras hos stadsdelsnämndens parkingenjörer.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden fördelar makt och resurser jämställt

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

En ökad kunskap om fördelning av resurser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Alla enheter deltar vid jämställdhetsföreläsningar och jämställdhetsnätverk som arrangeras under året.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom ett aktivt arbete för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Under årets första tertial har en utbildning om samverkan och APT erbjudits till chefer och fackliga företrädare, i samarbete med Personalstrategiska avdelningen och Kommunal. Arbetet med att sänka sjukfrånvaron är i fortsatt fokus, och första omgången av arbetsmiljöutbildningen med en ny leverantör har påbörjats. Medarbetarenkäten har genomförts och resultaten diskuteras på arbetsplatsträffar. En handlingsplan ska nu göras på alla enheter.

I verksamhetsplanen för 2017 framgår att förskoleavdelningen i samråd med administrativa avdelningens personalenhet ska undersöka hur tillfälliga vikariebehov inom förskolan kan tillgodoses via en så kallad vikariepool. Förvaltningen har inhämtat synpunkter från förskolechefer, områdeschefer samt fackliga representanter. Utöver detta har tre andra kommuner som har eller har haft en liknande vikariepool tillfrågats om sina erfarenheter.

Stadsdelsförvaltningens förskolor har oftast egna vikariepooler vilket enligt förskolecheferna innebär en låg omsättning på vikarier som i sin tur innebär bättre kvalitet för barnen med kända personer, ökad kontinuitet och arbetsro samt mindre stress för pedagogerna. Nackdelarna är att en del vikarier inte alltid är tillgängliga vilket ibland innebär att förskolorna behöver ringa runt till flertalet vikarier innan de får tag i en tillgänglig vikarie. Förvaltningens förskolechefer och områdeschefer ställer sig tveksamma till ett eventuellt införande av en vikariepool. De menar att detta blir kostsamt inte minst administrativt och kan inte heller se att det skulle leda till en förbättrad arbetsmiljö för nuvarande personal eller för vikarierna liksom någon positiv effekt genom minskad sjukfrånvaro.

De fackliga organisationerna är delvis positiva till en vikariepool om det kan bidra till en långsiktig lösning för kontinuitet och hållbarhet och på sätt förbättra arbetsmiljön men de ser också svårigheter med att det redan nu är svårt att rekrytera kompetent personal. Ett alternativ enligt de fackliga organisationerna kunde vara att utöka grundbemanningen med vikarier vilket skulle öka förutsättningarna för att personalen inte behöver handla en ny person varje gång. Tillsvidareanställningar bedöms från fackligt håll ge bäst förutsättningar för att skapa

Några kommuner i Stockholms län har provat vikariepooler till exempel Järfälla, Sundbybergs och Nynäshamns kommuner. Där har det inte funnits något som tyder på att vikariepooler bidragit till en minskad sjukfrånvaro för ordinarie personal eller för vikarierna. Erfarenheten är däremot att det har skapat frustration i verksamheten när förskolorna förväntat sig en självständig erfaren pedagog men fått en nyanställd, utbildad och osäker vikarie. Det har heller inte inneburit någon minskad administration.

Ett exempel på hälsofrämjande arbete är ett träningsprojekt inom äldreomsorgen. Vid åtta tillfällen har ett urval medarbetare som är 55 år eller äldre, deltagit i gruppträning ledd av sjukgymnaster. Alla deltagare fick vid avslut ett anpassat träningsprogram för fortsatt egen träning. Deltagarna har varit positiva och uttryckt att de gärna fortsätter i träningsgrupp. Träningen har gett mätbara positiva effekter på medarbetarnas hälsa. Diskussion pågår om att starta nya grupper.

Förskolan har flera kompetensutvecklingsinsatser för medarbetarna under året dels lokalt och dels tillsammans med övriga stadsdelsområden. En lokal grundutbildning till barnskötare, fortbildning för barnskötare med äldre utbildning, fortbildning för barnskötare till förskollärare, föreläsningar om barns språkutveckling, att bli genus kreativ, hjärt- och lungräddning, läsecirklar. Dessutom sker samverkan med läroanstalter om utbildningar och seminarier. I sommar sker en stor kompetenssatsning med Stockholms Universitet och Stockholms stad under ett par dagar kring aktuella teman för förskolan.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	77	80	78		83	83	2017
Analys Aktivt medskapandeindex (AMI) består av tre delindex: motivation, ledarskap och styrning. AMI-värdet 2015 var 78 vilket innebär att värdet förbättrats. Jämfört med staden som helhet är faktorn styrning lite högre i Hägersten-Liljeholmen och faktorn ledarskap lite lägre. En uppdelning av resultatet visar att AMI är högre för kvinnor än för män vilket är en förändring jämfört med föregående mätning.								
  Index Bra arbetsgivare 						83	fastställd s 2017	2017
Analys Inga värden rapporteras i tertiärrapport 1.								
  Index Psykosocial arbetsmiljö 						78	fastställd s 2017	2017
Analys								

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Inga värden rapporteras i tertialrapport 1.								
 Sjukfrånvaro ♀	8,5 %	5,8 %	8,9 %	8,3 %	8,5 %	7 %	tas fram av nämnd en	Tertial 1 2017
Analys Nivån på sjukfrånvaro har vid denna uppföljning ökat något vilket gör att arbetet med att sänka sjukfrånvaron och att arbeta med friskfaktorer behöver vara fortsatt prioriterat. Mönstret med högre sjukfrånvaro för kvinnor är fortsatt mycket tydligt. HR-konsulterna har återkommande metodiska genomgångar av sjukfrånvaron tillsammans med ansvarig chef för att kartlägga, prioritera och stötta i arbetet kring sjukfrånvaron. Inom ramen för den årliga arbetsmiljöutbildningen finns en halvdag med genomgång av stadens rehabiliteringsprocess som varje chef ska känna till. Denna del erbjuds även samtliga chefer separat. Stadsdelsområdets, sedan årsskiftet, nya företagshälsovård och leverantör av personalstöd, arbetar på ett mer förebyggande och hälsofrämjande sätt än tidigare leverantör. Det har dock ännu inte hunnit ge effekt än, men förhoppningen är att samarbetet kommer utvecklas väl under året.								
 Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	2,7 %	2,4 %	2,8 %	2,7 %	2,5 %	2,5 %	tas fram av nämnd en	Tertial 1 2017
Analys Prognosen är att nämnden på helår når målet 2,5 %. Korttidssjukfrånvaron uppmärksammas bland annat genom uppföljningar med chefer och personalfunktionen. Chefer har samtal med medarbetare vid upprepad korttidssjukfrånvaro.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	
 Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys I de flesta fall finns grund för att använda anställningsformen "vikariat" vid tidsbegränsade anställningar. Inom förskolan finns exempel på chefer som arbetar aktivt med att minska antalet som har anställningsformen "allmän visstidsanställning" på enheten.			

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens medarbetare är professionella, engagerade och har en god arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Delaktighet och ett bra arbetsklimat finns på nämndens arbetsplatser. Engagerade chefer och medarbetare bidrar till bra verksamhet och en god arbetsmiljö. Dialog om arbetsmiljö och verksamhet förs på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupper. Kvinnors långtidssjukfrånvaro närmar sig männens lägre värde. Medarbetarnas arbetsvillkor förbättras och engagemang och

trivsel ökar, vilket ger bättre resultat i medarbetarenkäten. Indikatorerna under 4.2 används för uppföljning av det förväntade resultatet.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Procentuell andel medarbetare som har en ofrivillig deltidsanställning	0,46	1,25	0,4		0,4	0,5		Tertial 1 2017
Analys Andelen deltidsarbetande medarbetare som har anmält att de önskar arbeta heltid i förvaltningen är mindre än en halv procent. Det är en något större andel män som anmält att de önskar arbeta heltid.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter ska utifrån medarbetarenkätens resultat göra en handlingsplan, som åtgärdas och följs upp under året.	2017-01-01	2017-12-31	
 Allmän visstidsanställning ska användas i minskad omfattning.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys I de flesta fall finns grund för att använda anställningsformen "vikariat" vid tidsbegränsade anställningar. Inom förskolan finns exempel på chefer som arbetar aktivt med att minska antalet som har anställningsformen "allmän visstidsanställning" på enheten.			
 Andelen timavlönade medarbetare ska minska.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Chefer ser att timavlönade vikarier behövs vid ordinarie personals tillfälliga frånvaro på grund av sjukdom och vård av barn. Inom gruppbestäderna finns aktiva ansträngningar för att minska behovet av timavlönade genom att arbeta om scheman för den ordinarie personalgruppen och binda ihop partiella ledigheter till mer omfattande vikariat.			
 Avdelningarna social omsorg och äldreomsorg ska genomföra en gemensam konferens i syfte att synliggöra enheternas arbete med handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare och sprida goda exempel.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Konferensen genomförs den 18 maj 2017. Förvaltningens arbete med handlingsplanen kommer att presenteras under konferensen.			
 Enheterna ska i tertialrapport 2 redovisa arbetet utifrån förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan.	2017-01-01	2017-08-31	
 Nyrekrytering av deltidsanställda ska endast ske efter noggrant övervägande.	2014-01-01	2017-12-31	
Analys En medvetenhet finns om att deltidsanställningar utgör undantag.			
 Utbildning i kompetensbaserad rekrytering ska genomföras.	2017-01-01	2017-12-31	
 Verktyg och rutiner för arbetsmiljöarbete ska förbättras och göras kända.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom att aktivt arbeta för att leva upp till mänskliga rättigheter och genom att motverka diskriminering. Nämndens verksamheter följer upp och analyserar förekomsten av diskriminering genom brukar- och medarbetarenkät, för analys av vissa enkäter se indikatorerna nedan. I verksamheterna bedrivs ett aktivt bemötandearbete där värdegrund och allas likas värde diskuteras, bland annat på APT. Stadsdelsnämndens förskolor arbetar kontinuerligt med likabehandlingsplaner med syfte att främja likabehandling, jämställdhet och förebygga kränkningar. Beställarenheten äldre arbetar kontinuerligt med att medvetandegöra medarbetarnas syn- och tankesätt kring HBTQ-frågor och har tagit fram en ny könsneutral intervjuguide.

Stadsdelsnämnden arbetar för att stärka kunskaperna om mänskliga rättigheter och det normkritiska perspektivet i verksamheterna genom utbildningsinsatser. Flera verksamheter har genomfört kompetenshöjande insatser för att stärka kunskaperna om mänskliga rättigheter och diskriminering för såväl personal som brukare.

Stadsdelsnämndens ungdomsgårdar har riktade verksamheter för unga kvinnor i stadsdelsområdet såsom tjejkvällar. Utöver det anordnar stadsdelsförvaltningen riktade aktiviteter för unga kvinnor såsom Girls Code Camp där målgruppen har fått testa på programmering i en lugn och trygg miljö. Inom ramen för stadsdelsförvaltningens utvecklingsarbete av fritidsverksamheterna kommer särskilt hänsyn tas till unga kvinnor och HBTQ-personer i utvecklingen av mötesplatser och aktiviteter.

Utifrån lagen om de nationella minoriteterna fortsätter arbetet med att informera dem om deras rättigheter genom det dagliga mötet, i annonser och på stadens webbplats. Speciella mötesplatser för finska seniorer har anordnats och en finsk avdelning finns på en av stadsdelsnämndens förskolor.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd samarbetar med Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnder för att tillgodose minoritetsgruppens rättigheter. De medel som klustret disponerar under 2017 kommer att användas till olika finskspråkiga aktiviteter som till exempel karaoke, bussutflykter och firandet av finska högtider.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering				98 %		98 %	Öka	2017
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				85 %		98 %	Öka	2017
Analys Resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.								
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				87 %		98 %	Öka	2017

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem				98 %		98 %	Öka	2017
Analys Indikatorn mäts ifrån enkätfrågan om vårdnadshavares upplevelse av diskriminering i stadsdelsnämndens brukarundersökningar för förskolan och för familjedaghem. Inga resultat finns ännu att presentera för året.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter utgår från mänskliga rättigheter, är fria från diskriminering och alla som kommer i kontakt med nämndens verksamheter bemöts likvärdigt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens verksamheter bemöts med kunskap och respekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska i befintliga öppna verksamheter för barn och unga erbjuda mötesplatser/forum särskilt riktade till flickor och hbtq-personer.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar med att uppfylla kommunfullmäktiges mål genom att barnperspektivet uppmärksammas i alla de ärenden där barn direkt eller indirekt berörs. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och underliggande nämndmål kommer att uppnås under året.

Enheterna inom avdelningen för social omsorg har ett barnperspektiv i all myndighetsutövning som direkt eller indirekt berör barn. En medarbetare från enheten för

ekonomiskt bistånd deltar i stadens arbetsgrupp och ett arbete med att utveckla metoder och rutiner kring barnkonsekvensanalyser pågår.

Barn- och ungdomsenheten har fortsatt sitt arbete med Västernorrlandsmodellen. Modellen innebär att barn som varit aktuella på enheten intervjuas i syfte att ta tillvara på barnets erfarenheter och syn på sin tidigare kontakt med enheten. Barn- och ungdomsenheten har arbetat med resultatet av intervjuerna och erfarenheterna ligger till grund för enhetens vidare utvecklingsarbete vad gäller att förstärka barnperspektivet. Vidare har barn- och ungdomsenheten satsat på att utveckla och förbättra samtalsmetodiken med barn och ungdomar genom att erbjuda socialsekreterare utbildning i barnsamtal samt ungdomssamtal.

Socialsekreterargruppen på vuxenenheten har ett pågående arbete med att stärka barnperspektivet och att synliggöra barnen i vuxenutredningarna. Metod dagar har använts för att diskutera avvägningar och övriga metodfrågor. Ett samarbete mellan vuxenenheten och barn- och ungdomsenheten har inletts för att revidera rutinerna för hur orosanmälningar ska hanteras. Enheterna planerar också en gemensam samverkansdag i september för att utveckla arbetet med föräldrar som har ett beroendeproblem.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter beaktar barnperspektivet och uppfyller de krav som anges i FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens verksamheter tar tillvara barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barnens synpunkter och behov är synliga i alla beslutsunderlag som berör barn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avdelningen social omsorgs myndighetsutövande enheter ska se över och vid behov utarbeta rutiner och samverkansformer för att säkerställa att barnets perspektiv och barnperspektivet synliggörs i utredningar och insatser.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Socialtjänstens myndighetsutövande enheter uppmärksammar barnperspektivet i alla ärenden som direkt eller indirekt berör barn. För att säkerställa att så sker i alla ärenden får vuxenenheten, enheten för ekonomiskt bistånd och beställarenheten för funktionsnedsättning i uppdrag att i sina tertiärrapporter och verksamhetsberättelser redogöra för hur arbetet enligt barnkonventionens intentioner fortgår, vilka rutiner som finns och hur man följer upp att dessa efterlevs. Detta formuleras som en ny aktivitet i tertiärrapport 1 2017 och redovisning kommer att ske med start i tertiärrapport 2 2017.			
 Socialtjänstens myndighetsutövande enheter uppmärksammar barnperspektivet i alla ärenden som direkt eller indirekt berör barn. För att säkerställa att så sker i alla ärenden får enheterna i uppdrag att i sina tertiärrapporter och verksamhetsberättelser redogöra för	2017-04-21	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
hur arbetet enligt barnkonventionens intentioner fortgår, vilka rutiner som finns och hur man följer upp att dessa efterlevs.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar med att uppfylla stadens mål genom att samtliga verksamheter arbetar för att uppmärksamma våld i nära relation. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet samt underliggande nämndmål kommer att uppfyllas under året.

Samtliga enheter inom socialtjänst och äldreomsorg har utformat enhetsmål kring att upptäcka och motverka våld i nära relation, vilket medför en ökad medvetenhet och kunskap om relationsvåld och om hur den enskilde kan få stöd i sin situation. Inom de myndighetsutövande enheterna används standardiserade bedömningsinstrument och utredningsstöd som Initial bedömning vid nybesök rörande ekonomiskt bistånd och ASI i missbruksutredningar. Dessa instrument innehåller frågor om våldsutsatthet och kompletteras vid behov med materialet FREDÅ-kortfrågor. Medarbetarna deltar i utbildningar rörande våld i nära relation och specialistteamet för våld i nära relation används som kunskapsbas.

Samtliga som har vänt sig till förvaltningen med anledning av våld i nära relation har erbjudits att få träffa socialsekreterare i teamet mot våld i nära relation för utredning av våldet och bedömning av insats utifrån våldet. Vid behov har insats beviljats i form av skyddat boende och/eller insats i form av kontakt med stödperson i teamet. För våldsutövande har möjlighet till förändringsarbete erbjudits i form av samtal om våld där ansvar för våld samt alternativ till våld tas upp. Barnperspektivet har beaktats genom ett nära samarbete med barn- och ungdomsenheten

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation						80 %	Tas fram av nämnden	2017
Analys Förutsättningar för att målet ska kunna nås är att staden erbjuder utbildningsplatser i tillräcklig omfattning och att utbildningen är av god kvalitet.								
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av						80 %	Tas fram av nämnden	2017

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
detta inkl. särskilt utsatta grupper								
Analys Förutsättningarna för att nämnden ska kunna nå målet är att staden erbjuder utbildningsplatser i tillräcklig omfattning under 2017.								
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				96 st		100 st	tas fram av nämnden	2017
Analys Hittills i år har 31 personer kontaktat förvaltningen rörande utsatthet för våld i nära relation.								

Nämndmål:

Hägersten-Liljeholmen är ett stadsdelsområde där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Våldsutsatta personer som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter får stöd och skydd utifrån sina behov. Den våldsutsatta möter medarbetare i nämndens verksamheter som har kompetens att uppmärksamma situationen och ge rätt vägledning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Äldreomsorgens medarbetare ska genomföra webbutbildningen Våld i nära relationer bland äldre.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Äldreomsorgens biståndshandläggare har genomfört webbutbildningen Våld i nära relation som tagits fram av i NCK (Nationellt centrum för kvinnofrid), länsstyrelsen och Socialstyrelsen.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att erbjuda individuellt anpassade stödinsatser till personer med funktionsnedsättning. Utförarenheterna inom funktionsnedsättningsområdet bedriver ett aktivt utvecklingsarbete kring att öka brukarnas delaktighet och självständighet. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet samt underliggande nämndmål kommer att uppfyllas under året.

Utförarverksamheterna inom funktionsnedsättningsområdet vid förvaltningen medverkar i EU-projektet DigIT. Projektet syftar till att skapa bättre förutsättningar för delaktighet och medbestämmande med hjälp av digital teknik. Flera av utförarverksamheten har köpt in iPads som används stödjande för brukarna som bland annat kommunikationshjälpmedel.

Vidare bidrar stadsdelsnämnden till målet genom att information på stockholm.se och jämför service är aktuell, tydlig och tillgänglig för olika målgrupper.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		90 %	89 %	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt föregående år. Förvaltningens utförarenheter arbetar aktivt med bemötandefrågor.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				79 %		80 %	77 %	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Förvaltningens utförarenheter har ett medvetet och framgångsrikt utvecklingsarbete som syftar till att öka brukarnas delaktighet, bland annat genom delaktighetmodellen.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				69 %		60 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås.								
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner				78 %		79 %	79 %	2017
Analys								

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen. Förvaltningen höjer ambitionsnivån vad gäller årsmålet för indikatorn från 65 % till 79 %. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utförarverksamheterna har ett aktivt utvecklingsarbete vad gäller delaktighet samt arbetar för att anpassa arbetssättet i framtagnad av genomförandeplaner utifrån den enskildes förutsättningar, bland annat genom att använda digitala hjälpmedel och bildstöd.								
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				77 %		83 %	tas fram av nämnden	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningens årsmål uppnåddes inte under föregående år. Indikatorn bygger på en fråga om den enskilde har det stöd och hjälpmedel hen behöver i min bostad. Gruppbestånderna kommer i dialog med brukarna undersöka på vilket sätt verksamheten kan tillgodose behov av stöd och hjälpmedel ytterligare.								
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		91 %	91 %	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Trygghetsfrågor hanteras inom delaktighetsmodellen för att verksamheterna ska kunna identifiera förbättringsområden.								
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		90 %	87%	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås.								
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				95 %		90 %	90 %	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås.								
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				89 %		87 %	87 %	2017
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt föregående år.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamhetens arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kommunikation och information är planerad, medveten, effektiv och tillgänglig för alla

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter ska öka.

Andelen medarbetare som har tillgång till den information de behöver för arbetet ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Information på jämför service, webb och intranät ska uppdateras kontinuerligt samt ses över en till två gånger per år.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv och deltar på lika villkor i samhället

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personer med funktionsnedsättning som beviljas stödinsatser av socialtjänsten ska vara nöjda med den insats som beviljats samt uppleva att de kan påverka utformningen av insatsen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bedriva verksamhet på eftermiddags/kvällstid för ungdomar 13-17 år med funktionsnedsättning.	2015-01-01	2017-06-30	
 Förvaltningen ska initiera en brukarstyrd tillgänglighetsinventering med syfte att ta reda på hur väl socialtjänsten är tillgänglig för olika typer av funktionsnedsättningar.	2017-01-01	2017-12-31	
 Förvaltningens socialtjänst ska medverka i utvecklingen av ett digitalt kommunikationsstöd för barn och unga med intellektuell funktionsnedsättning. Kommunikationsstödet ska ge barnen större möjligheter att påverka och göra sin röst hörd i utrednings- och uppföljningssamtal.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom ett långsiktigt arbete för att öka invånarnas

inflytande. Stadsdelsförvaltningen arbetar vidare utifrån det lokala utvecklingsprogrammet (LUP) med fokus på ungas välmående. Inom ramen för detta kommer stadsdelsnämndens öppna fritidsverksamhet utveckla tydligare med kopplingar mellan ungdoms- och preventionsarbetet, tydligare målstyrning och användning av kunskapsbaserade metoder. Detta beskrivs mer utförligt i anmälningsärendet Ung fritid som tog upp på stadsdelsnämndens sammanträde den 20 april. Inom ramen för detta arbete ämnar stadsdelsförvaltningen att stärka kontakterna med föreningsliv och civilsamhälle i syfte alla unga ska ha tillgång till en meningsfull fritid i stadsdelsområdet. Detta arbete inleds med ett dialogmöte under maj månad. Under sommaren kommer stadsdelsförvaltningen testa att arrangera nya typer av aktiviteter för barn och ungdomar i syfte att bidra till att metodutvecklingen inom fritidsområdet. Detta sker i samarbete med lokala föreningar och kulturaktörer. För mer information om utvecklingen av fritidsverksamheter se kommunfullmäktiges mål 1.5.

Hägersten-Liljeholmen har tillsammans med Älvsjö stadsdelsförvaltning bedrivit ett projekt för att testa digitala verktyg för ungas inflytande. Inom ramen för projektet har fokusgrupper genomförts på högstadie- och gymnasieskolor i Älvsjö och Hägersten-Liljeholmen. Projektet finns sammanställt i en slutrapport som visar på att de unga som deltagit i projektet ställer sig positiva att använda sig av digitala inflytande verktyg för att tycka till, men att de i så fall är viktigt att verktyget innehåller annan information som är relevant för unga exempelvis vad som händer i stadsdelsområdet. En slutsats utifrån rapporten är att det är viktigt att om ett digitalt verktyg ska tas fram är det viktigt att detta sker gemensamt inom hela Stockholms stad, då de frågor unga vill tycka till i berör flera nämnder.

För att stärka kontakten mellan invånare och förtroendevalda planeras politikerdialoger under året. Den första politikerdialogen sker i Liljeholmen den 13 maj tillsammans med lokalpolisen i Skärholmen. Information om stadsdelsnämnden och hur man kan påverka har även spridits i demokratirotan i månadsannonserna och via stadsdelsförvaltningens facebooksidan. Stadsdelsförvaltningens facebooksidan är en viktig kanal för dialog med invånare i stadsdelsområdet och genom sidan har förvaltningen kunnat sprida information om våra verksamheter och kunnat besvara frågor. Sidan har idag över 899 följare.

Fältassistenterna har arbetat med att sprida projekten Respekt och självrespekt, om normer och sexualitet, och YOLO, alkohol, tobak och drogförebyggande, i stadsdelsområdets skolor.

Olika former för brukarinflytande och delaktighet finns i nämndens verksamheter, däribland samverkansforum med föräldrar och råden knutna till stadsdelsnämnden, se kommunfullmäktiges mål 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.7 och 4.4.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltning en i det område där de bor							Faststälts 2017	2017
Analys Inga värden rapporteras i tertialrapport 1.								

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö							Faststäl ls 2017	2017
Analys Inga värden rapporteras i tertialrapport 1.								
 Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer							Faststäl ls 2017	2017
Analys Inga värden rapporteras i tertialrapport 1.								

Nämndmål:

Invånare är delaktiga och har möjlighet att påverka

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel invånare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor ökar och andel brukare som upplever delaktighet i nämndens verksamheter ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stärk kontakter med det lokala civilsamhället.	2017-01-01	2017-12-31	
 Undersök valdeltagande i stadsdelsområdet.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla dialogen med medborgarna via Tyck till-appen och synpunktsportalen.	2017-01-01	2017-12-31	
 Öka invånares möjlighet att komma i kontakt med de förtroendevalda.	2017-01-01	2017-12-31	
 Öka ungas möjligheter till inflytande och delaktighet i nämndens verksamhetsområde	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls delvis

Analys

En stor del av stadsdelsnämndens inköp har gått genom centralt och gemensamt upphandlade ramavtal där krav ställts för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad. Stadens program för upphandling och inköp följs. Vid upphandlingar har relevanta krav ställts på bemanning, kompetens samt arbetsvillkor för de anställda. Införandet av e-handel har uppmärksammat vikten av avtalstrohet och har under året ytterligare ökat den.

I samband med att avtal löper ut har nämnden i god tid haft möjlighet att ta ställning till om verksamheten ska upphandlas på nytt eller om verksamheten ska återtas i egen regi.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	48 %			52 %	52 %	60 %	Tas fram av nämnden	Tertial 1 2017
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram						100 %	80%	2017

Nämndmål:

Vid offentliga upphandlingar ställer stadsdelsnämnden krav som bidrar till social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar. Ökad andel elektroniska inköp.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta aktivt för att öka andelen elektroniska inköp	2017-01-01	2017-12-31	
 Genomföra systematiska avtalsuppföljningar	2017-01-01	2017-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Netto (mnkr)	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse budget prognos	Prestationsförändring	Avvikelse efter prestationsförändring
Nämnd- och förvaltningsadministration	15,6	48,8	48,7	0,1	0,0	0,1
Individ- och familjeomsorg	78,3	144,9	167,4	-22,5	0,0	-22,5
<i>varav socialpsykiatri</i>	16,5	47,0	46,6	0,4	0,0	0,4
Stadsmiljöverksamhet	3,7	12,7	12,6	0,1	0,0	0,1
Avskrivningar	2,8	7,8	7,8	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,2	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	217,1	655,4	645,0	10,4	-6,2	4,2
Äldreomsorg	187,2	570,6	580,5	-9,9	0,0	-9,9
Stöd o service till personer med funktionsnedsättning	102,6	311,1	308,8	2,3	5,2	7,5
Barn, kultur och fritid	5,6	27,1	27,1	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	1,9	10,1	10,1	0,0	0,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	16,7	62,4	58,0	4,4	0,0	4,4
<i>varav handläggning</i>	4,6	15,5	16,4	-0,9	0,0	-0,9
Övrig verksamhet	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	15,0
Summa SDN	631,7	1 866,5	1 866,6	-0,1	-1,0	-1,1
Beräknade budgetjusteringar						0,0
Förändring av fond (- ökning, + minskning)						1,1
Summa SDN efter beräknade budgetjusteringar och resultatdispositioner						0,0

Prognosen visar ett underskott på 1,1 mnkr före resultatdispositioner. Underskott finns inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Efter resultatdispositioner redovisas ingen avvikelse mot budget.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Prognosen för nämnd- och förvaltningsadministration visar ett överskott med 0,1 mnkr jämfört med budget.

Individ- och familjeomsorg

Prognosen för individ- och familjeomsorgen visar ett underskott med 22,5 mnkr jämfört med budget vilket är en försämring jämför med föregående prognos. Underskottet återfinns inom barn- och ungdom och vuxenomsorgen.

Barn- och ungdomsenheten visar ett underskott på 17,9 mnkr. Underskottet förklaras huvudsakligen av höga kostnader för personal och köpt vård. Antalet konsulter kommer framöver att kunna minskas för att upphöra helt fram till sommaren. Arbete pågår för att minska kostsamma placeringar. En organisationsöversyn kommer att göras inom enheten. En försvårande omständighet för en säker prognos är den osäkerhet på ersättningssystemet för ensamkommande barn som har förelegat. Det föreligger även en risk för att förvaltningen i

bokslut 2016 har uppskattat en högre intäkt för statsbidrag än vad som kommer att erhållas.

Vuxenomsorgen visar ett underskott på 5,0 mnkr, vilket är en förbättring med 1,0 mnkr jämfört med föregående prognos. Förbättringen beror på minskade placeringskostnader. Underskottet beror på höga kostnader för boende samt att ramavtalet för köp av vårdplatser innebär en kostnadsökning med 20-30 procent jämfört med tidigare ramavtal.

Socialpsykiatrin visar ett överskott med 0,4 mnkr jämfört med budget.

Stadsmiljöverksamhet

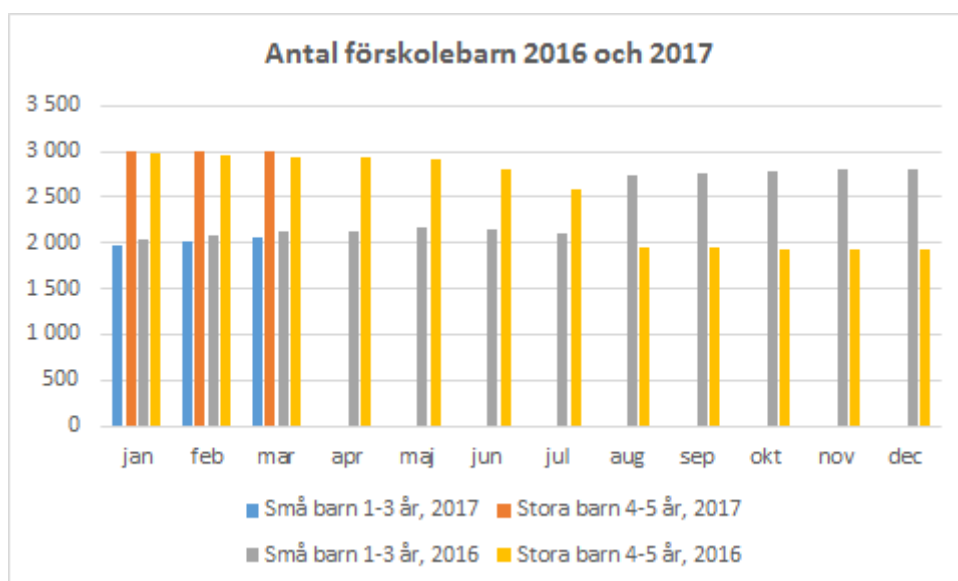
Prognosen för stadsmiljöverksamheten visar ett överskott med 0,1 mnkr jämfört med budget.

Kapitalkostnader

Prognosen visar ingen avvikelse jämfört med budget.

Förskoleverksamhet

Prognosen visar före resultatdispositioner ett överskott med 4,2 mnkr jämfört med budget. Efter resultatdispositioner visas ett överskott med 6,3 mnkr. Överskottet beror i huvudsak på minskade kostnader för lokaler samt att fler barn skrivits in under första tertialen än prognostiserat. Ökningen består primärt av små barn, vilket lett till en positiv påverkan. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under perioden.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett underskott med 9,9 mnkr jämfört med budget före resultatöverföringar vilket är en förbättring med 2,0 mnkr i jämförelse med föregående månad. Efter resultatdispositioner är underskottet oförändrat.

Beställarsidan visar ingen avvikelse mot budget vilket är en förbättring i jämförelse med föregående månad. En minskning av antalet månadsplaceringar har skett under året och trenden ser i dagsläget ut att fortsätta även i april avseende vård- och omsorgsboenden. Föregående år låg genomsnittet för antalet månadsplaceringar på 500 medan det genomsnittliga antalet hittills i år är 483 månadsplaceringar.

Antal placeringar inom beställarenheten	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Månadsplatser för vård- och omsorgsboenden	486	485	479									

En minskning av underskottet har även skett inom utförarsidan. Inom hemtjänsten har omorganisationen som genomfördes tidigare i år börjat ge resultat. Hägerstens hemtjänst har minskat sitt underskott på grund av ökade intäkter. Hemtjänstgruppen som är stationerad i Liljeholmen kommer under tidig höst att byta lokal vilket innebär en kostnadsminskning för enheten.

Axelsbergs vård- och omsorgsboende går med fortsatt stort underskott även om vissa förbättringar som genomfördes föregående år, minskat underskottet. Fler korttidsplatser omvandlades till platser för somatisk inriktning på grund av ett stort antal tomma lägenheter på korttidsboendet, förändringen har gjort att färre lägenheter står tomma vilket har ökat intäkterna. Dagverksamheten flyttades även under slutet av förra året till Solkatten vilket därför leder till en minskad kostnad detta år. Dagverksamhetens lokal i Axelsbergs vård- och omsorgsboende kommer under hösten att hyras ut till Liljeholmens hemtjänst, vilket leder till en kostnadsminskning för boendet. Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende försämrar sitt underskott på grund av ett stort antal tomma lägenheter. Boendet har under föregående år haft många tomma lägenheter varför beslut togs att stänga en avdelning med 16 platser i boendet, förändringen slutfördes i mars. Trots stängningen av våningsplanet finns ytterligare 8 tomma lägenheter vilket innebär ett stort intäktsbortfall. Tabellen nedan visar antalet tomma lägenheter både för vård- och omsorgsboendena och servicehusen.

Antal tomma lägenheter per månad	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Axelsbergs vård- och omsorgsboende	2,7	0,5	1,0									
Axgården	4,0	3,0	2,0									
Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende (varav 16 lägenheter är en stängd avdelning)	15,0	17,5	24,0									
Trekantens servicehus	6,0	8,0	9,0									
Fruängsgårdens servicehus	21,0	18,0	20,0									
Summa	48,7	47,0	56,0									

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar före resultatdispositioner ett överskott på 7,5 mnkr och 6,5 mnkr efter resultatdispositioner. Överskottet finns främst inom utförarsidan och beror till stor del på att intäkter från försäljning av platser genererar ett överskott.

Beställarenheten funktionsnedsättning visar ett underskott på 3,5 mnkr jämfört mot budget. Underskottet beror på de ökade kostnaderna för persontransporter.

Tabellen nedan visar antal placeringar där prestationsersättning utgår samt antalet unika personer.

Antal	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Placeringar	495	492	508									
Unika personer	333	331	342									

Barn, kultur och fritid

Prognosen för barn, kultur och fritid visar ingen avvikelse mot budget, vilket är oförändrat i jämförelse med föregående månad.

I verksamhet för barn, kultur och fritid ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet (förskoleavdelningen), kultur- och föreningsbidrag (administrativa avdelningen) samt demokratimedel.

Demokrati- och utvecklingsarbete

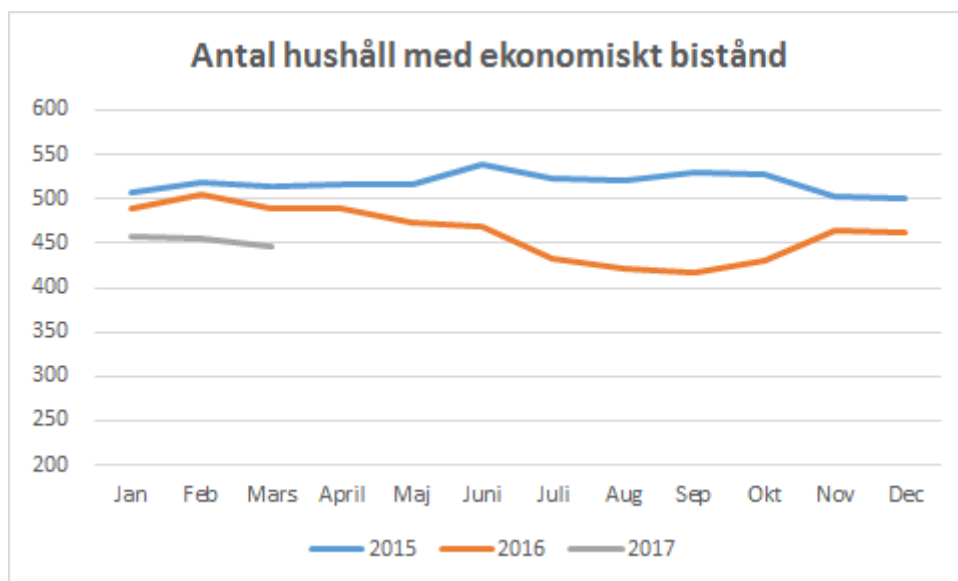
Demokrati- och utvecklingsarbete 2017 (kr)	Budget	Bokfört t o m april	Prognos maj-dec
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	400 000	18 750	381 250
Kompetensutveckling gällande jämställdhetsintegrering och normkritik.			
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	400 000	119 750	280 250
Informationsinsatser och kompetensutveckling samt fritidsaktiviteter för unga med funktionsnedsättning.			
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	100 000	0	100 000
Kompetensutveckling			
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	100 000	0	100 000
Arbete med att tillgängliggöra information för olika målgrupper.			
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	1 200 000	175 000	1 025 000
Arbete med implementering av lokalt utvecklingsprogram, stärka invånarnas kontakter med politiker, stärka ungas inflytande och stärka kontakter med civilsamhället.			
Varav löner	700 000	175 000	525 000
Summa	2 200 000	313 500	1 886 500

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen för arbetsmarknadsåtgärder visar ingen avvikelse mot budget.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ett överskott på 4,4 mnkr. Överskottet beror huvudsakligen på att antalet hushåll med ekonomiskt bistånd minskar. Dock finns en osäkerhet att det genomsnittliga bidraget ökar på grund av boendekostnader då många boende har höga hyror.

Övrig verksamhet

Under övriga verksamheter har medel reserverats för extraordinära kostnader som omstruktureringskostnader samt en förvaltningsgemensam buffert. Prognosen visar ett överskott med 15,0 mnkr.

Resultatenheter

Inom stadsdelsnämnden finns elva resultatenheter, tre inom förskolan, en inom äldreomsorg samt sju inom social omsorg, se bilaga 1. Ett sammantaget överskott om 23,2 mnkr fördes över från 2016. För årets resultat redovisar resultatenheterna ett underskott med 1,1 mnkr och totalt så beräknas 22,1 mnkr att föras över till 2018. I bilaga 1 redovisas respektive resultatenhets beräknade resultat.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 % av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 % av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Mnkr	Resultatöverföring från 2016	Resultat 2017	Resultatöverföring till 2018
Förskoleverksamhet	9,2	-2,1	7,1
Äldreomsorg	1,5	0,0	1,5
Social Omsorg	12,5	1,0	13,5
Summa	23,2	-1,1	22,1

Förskolans resultatenheter prognostiserar ett underskott med 2,1 mnkr. Resultatenheterna förde över ett ackumulerat överskott från 2016 med 9,2 mnkr, vilket innebär att 7,1 mnkr förs över till 2018. Inom enheterna är det stora svängningar vad gäller behovet av personal. Till hösten sjunker barnantalet för att sedan öka mot slutet av året, vilket gör det svårt att planera bemanning som är ekonomiskt hållbar under hela året.

Äldreomsorgens resultatenhet har ett överskott med 1,5 mnkr som fördes över från 2016. Resultatenheten prognostiserar för 2017 ingen avvikelse så totalt beräknas 1,5 mnkr att föras över till 2018.

Social omsorgs resultatenheter har ett överskott med 12,5 mnkr från 2016. Resultatenheterna prognostiserar för 2017 ett överskott med 1,0 mnkr så totalt beräknas 13,5 mnkr att föras över till 2018.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2017 tilldelats 29,8 mnkr för investeringar samt 1,1 mnkr som avser ombudgetering från 2016 (0,5 mnkr klimatinvesteringar och 0,6 mnkr som avser tillgänglighetsinvesteringar). Investeringsmedlen fördelas enligt nedan:

Mnkr	Budget 2017	Prognos T1
Parkinvesteringar		
Aspuddsparken	0,0	1,3
Svandamsparken	3,5	3,5
Reinvesteringar i parker	3,5	3,5
Övrigt	7,5	8,8
Klimatinvesteringar	14,2	14,2
Inventarier och maskiner	2,2	8,6
Summa	30,9	39,9

Parkinvesteringar

Förskolan Paletten har sin gård som markupplåtelse på parkmark. Gården förlades i ett område som är ekologiskt känsligt och planerades därför som en gård på naturmark. Användandet av naturmarken som förskolegård har orsakat stora förslitningsskador på marken och på de träd som står där. Trädens rötter har blivit hårt åtgångna av att trampas på och flera av träderna håller på att dö eller riskerar att dö. Det behöver därför göras två åtgärder, dels behöver de träd som inte kommer att överleva fällas och de träd som kan överleva behöver få marken kring rötterna uppluckrad. Dels behöver marken anläggas på ett sätt som bättre tål förslitningen av förskolebarnen. Frågan uppstod akut och behöver hanteras under 2017. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för reinvestering i parkmark med 1,3 mnkr.

Aspuddsparken har genomgått en större upprustning. Upprustningen var planerad att avslutas under 2016, men det kraftiga snöfallet i början av november gjorde att arbetet stannade av. De slutliga åtgärderna har inte kunnat genomföras förrän under början av 2017. Ombudgetering av medel för att täcka kostnaderna under 2017 begärdes i samband med bokslut 2016, men godkändes inte av stadsledningskontoret. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering med 1,3 mnkr för kostnaderna som förseningarna under 2016 orsakade.

Klimatinvesteringar

Budgeterade medel för klimatinvesteringar på 14,2 mnkr kommer att användas för ledbelysning och vitvaror på förskolorna, åtgärder för insamling av matavfall, ledbelysning i parker samt för att byta ut vanliga papperskorgar mot så kallade Big Belly.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner är 2,2 mnkr. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering för inventarier och maskiner med 6,4 mnkr för utrustning av nya förskoleavdelningar och hyresanpassningar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt för stadsdelsnämnden.

Betydande projekt som inte är investeringar

Inte aktuellt för stadsdelsnämnden.

Omslutningsförändringar

Stadsdelsnämnden redovisar omslutningsförändringar med 64,3 mnkr enligt nedan.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Individ- och familjeomsorg		
Migrationsverket, avser ensamkommande flyktingbarn	50,0	-50,0
Hyresintäkter	3,2	-3,2
Förskoleverksamhet		
Statsbidrag och försäljning av till andra SDN och kommuner	2,0	-2,0
Äldreomsorg		
Stimulansmedel för utökad bemanning	7,6	-7,6
Demensteam beställare	0,4	-0,4
Demensteam utförare	0,3	-0,3
Barn, kultur och fritid		
Sommarlovsaktiviteter	0,8	-0,8
Summa	64,3	-64,3

Budgetjusteringar

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning föreslår att stadsdelsnämnden ansöker om följande budgetjusteringar:

Investeringsbudget

Budgetjustering med 1,3 mnkr för åtgärder på ekologiskt känslig markupplåtelse på parkmark.

Budgetjustering med 1,3 mnkr för kostnader under 2017 för Aspudsparken.

Budgetjustering med 6,4 mnkr för ökad investeringsbudget avseende inventarier och maskiner i huvudsak för utrustning av nya förskoleavdelningar.

Medel för lokaländamål

För 2017 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 700 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som överskrider 2 500 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. För

2017 beräknar Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd erhålla cirka 14 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Analys av balansräkning

Görs ej i tertialrapport 1.

Synpunkter och klagomål

Samhällsplanering

Hittills har 194 synpunkter i form av beröm, felanmälan, fråga, idé och klagomål registrerats från invånare inom stadsdelsområdet. Synpunkter registreras via stadens ärendehanteringssystem Synpunktsportalen samt den tillkopplade appen Tyck till. Systemet möjliggör för invånare att direkt via nätet rapportera in synpunkter av olika slag och det bidrar till att inkomna ärenden besvaras och åtgärdas snabbare då rätt tjänsteman genast kan ta del av ärendet. Inkomna synpunkter handlar ofta om frågor kring nedskräpning, snöröjning och önskemål om åtgärder i parker.

När inkomna synpunkter berör andra förvaltningar i staden vidarebefordras de omgående. Synpunkter som berör investeringar genomförs utifrån tillgängliga resurser. Avdelningen strävar alltid efter att besvara och åtgärda inkomna synpunkter så snart som möjligt. Synpunktsportalen är ett viktigt verktyg i detta arbete.

Förskola

Förskolorna har hanterat de flesta synpunkter, klagomål och förslag, främst på respektive enhet för att snabbt åtgärda eventuella brister. Det är viktigt att frågor som berör förskolorna hanterats lokalt inom enheten. På så sätt har eventuella fel och brister kunnat hanteras snabbt och rutiner justerats. Skriftliga synpunkter diarieförs. Nya rutiner för anmälan om kränkningar har utformats under perioden och kommer härnäst tydligt att särredovisas.

Totalt har 13 ärenden diarieförts som synpunkter/klagomål. Ett ärende har utretts som kränkning, ärenden har gällt synpunkter på verksamheten, jul- och sommar stängning, utemiljön, barngruppens storlek, modersmålsundervisning.

Social omsorg

Under perioden har det inkommit 11 klagomål och synpunkter rörande enskilda ärenden vid avdelningen för social omsorg. Av dessa klagomål rör 6 myndighetsutövning, 4 rör utförarenheter inom funktionshinderområdet och en avser klagomål på en privat utförare. Klagomålen har hanterats vid respektive enhet.

3 rapporter enligt lex Sarah från verksamheter i egen regi har inkommit under perioden. Samtliga rapporter har rört utförarverksamheter inom funktionshinderområdet. Av de inkomna rapporterna har en beslutats att inte inleda utredning enligt lex Sarah. Samtliga utredningar och beslut gällande missförhållanden enligt lex Sarah har anmälts till nämndens sociala delegation.

Under perioden har det hittills inkommit tre beslut från inspektionen för vård och omsorg (IVO) om annan kommuns begäran om överflyttning av ärende. IVO beslutade i dessa ärenden att avslå den andra kommunens begäran om överflyttning.

Äldreomsorg

Hittills i år har fem synpunkter på äldreomsorgen inkommit och registrerats. Två synpunkter har gällt beställarenheten äldre, om utbyte av biståndshandläggare samt formulering av avgiftsbeslut. Ett klagomål har gällt privat hemtjänstutförare och Trygghetsjourens nyckelhantering.

Bostadsrättsförening har inkommit med synpunkter på flera hemtjänstutförares hantering av sopor. Förvaltningen har vidarebefordrat synpunkterna.

Ett klagomål har inkommit via IVO, och har handlat om synpunkter på hälso- och sjukvården vid Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende. Nämnden har svarat IVO, enligt förvaltningens förslag.

Information om två rapporter enligt lex Sarah har inkommit från två privata hemtjänstutförare, varav av den ena rapporten rört brister i bemötandet och den andra om brister i omvårdnaden. Nämndens sociala delegation har tagit del av informationen.